

Nașterea Maicii Domnului.

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Mama și bunica salvează spiritualitatea neamului

„Îmi aduc iarăși aminte de credința ta neprefăcută, care, precum s-a sălășluit întâi în bunica, Loida, și în mama ta, Eunichi, tot așa sunt încredințat, că și întru tine” (II Timotei 1, 5).

Nașterea, creșterea și educarea unui copil este o binecuvântare a cerului și o bucurie a părinților. Troparul Nașterii Maicii Domnului zice: „Nașterea ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeu nostru. Și, dezlegând blestemul, a dat binecuvântare; și stricând moartea, ne-a dăruit nouă viață veșnică”¹.

Sau o altă cântare a sărbătorii subliniază bucuria mare pe care o aduce acest praznic: „Aceasta este ziua Domnului, bucurați-vă popoare; că, iată, cămara Luminei și cartea Cuvântului vieții din pânțele a ieșit, și ceea ce s-a născut ușă către Răsărit așteaptă intrarea Preotului celui mare. Singura care aduce pe Hristos în lume, spre mântuirea sufletelor noastre”².

Știm cu toții cât de mare este rolul pe care mama și bunica îl au în formarea noastră duhovnicească. Oamenii de spiritualitate au subliniat acest lucru. De fapt, însăși Sfânta Scriptură ne descoperă acest adevăr. Ucenicul apropiat al Sfântului Apostol Pavel era Timotei. Iar Apostolul îi scrie acestuia: „Îmi aduc iarăși aminte de credința ta neprefăcută, care, precum s-a sălășluit întâi în bunica, Loida, și în mama ta, Eunichi, tot așa sunt încredințat, că și întru tine” (II Timotei 1, 5).

Paul Evdokimov a scris o carte celebră intitulată *Femeia și mântuirea lumii*. Maica Domnului, prin nașterea Mântuitorului, are un loc special în mântuirea lumii. Arhanghelul Gavriil la Bunavestire îi spune: „Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pânțele și vei naște fiu și vei chema numele Lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt Se va chema” (Luca 1, 30-32).

Pe bună dreptate din sufletul credincioșilor noștri au izvorât versurile: „Scară dacă nu era, / Domnul nu se pogora. / Tu ești scara cea de flori, / Cu un capăt peste nori. / Tu ești raiul preafrumos, / Care ai tras pe Domnul jos”.

Dacă Mântuitorul lumii întregi a venit la noi prin Fecioara Maria, istoria apropiată ne arată rolul imens pe care-l are mama și bunica în salvarea spiritualității. Este vorba de perioada comunistă și nu numai, ci și de cea actuală, când mamele noastre au un rol deosebit.

În perioada comunistă, când se scosese religia din școală, pentru copiii lor și pentru bărbații lor, mamele și bunicele erau transmțătoarele preocupărilor religioase. Ele veneau de la înaintași cu un bagaj sufletesc deosebit, pe care ni l-au transmis nouă. Așa am rezistat în perioada în care în mod oficial se ducea luptă împotriva credinței. Dar, și în vremurile de acum, dacă nu e vorba de un „materialism dialectic”, e vorba de un materialism practic.

În tot spațiul fost comunist mamele și bunicele au salvat spiritualitatea creștină și au transmis-o urmașilor. Acum se face religie în școală dar, ținând seama și de valul secularizării prezent în lume, nu știm dacă eficiența este cea pe care am dori-o.

Octavian Goga își aducea aminte cu nostalgie de momentul în care începea școala și pleca de acasă cu căruța: „Și parc-aud pocnet de bici / și glas stăruitor de slugă- / Răsare mama-n colțul șurii, / Așează-ncet merindea-n glugă... / Înduioșată, mă sărută / Pe părul meu bălan, pe gură: / Zi Tatăl nostru seara, dragă, / Și să te porți la-voățătură”⁴.

Pedagogul J. H. Pestalozzi era conștient că preocupările religioase îi veneau de la mama. „Am crezut în mama mea; inima ei mi-a arătat pe Dumnezeu. Dumnezeu este Dumnezeul inimii mele, Dumnezeul inimii ei. Nu cunosc alt Dumnezeu”⁵.

Și pe plaiurile noastre transilvane suntem convingși că se întâmplă același lucru. Preocupările duhovnicești ale mamelor noastre, ale bunicilor noastre, nu pot fi neglijate. Un autor plin de credință și iubitor al părinților și al satului său a scris poezia „Casa părintească”⁶: „Mama-i de-acum bătrână și tata alb de tot / Și cumpăna fântânii-i o povară / Când birolii-nsetați și oile se strâng / Să fie adăpate către seară / Dumineca măicuța în veșmânt cernit / Cu busuioc în mână și într-o năframă / Duce din bruma cât avem de grâu / O prescură de jertfă la iconă”.

Am putea continua cu exemple legate de impactul pe care viața mamelor noastre îl au asupra copiilor. Vă voi da doar încă unul. Ion Creangă își aducea aminte de faptul că de la mama a moștenit toate valorile spirituale: „și-mi aduc bine aminte, căci brațele ei m-au legănat când îi sugeam făța cea dulce și mă alintam la sânul-i, gângurind și uitându-mă în ochi-i cu drag! Și sânge din sângele ei și carne din carnea ei am împrumutat, și a vorbi de la dansa am învățat. Iar înțelepciunea de la Dumnezeu, când vine vremea de a pricepe omul ce-i bine și ce-i rău”⁷.

¹ Mineiul pe septembrie, E.I.B.M.B.O.R., București, 2003, p. 112.

² Ibidem, p. 131.

³ Paul Evdokimov, *Femeia și mântuirea lumii*, Editura Christiana, București, 1995.

⁴ Octavian Goga, *Poezii*, Editura Minerva, București, 1981, p. 15.

⁵ J. H. Pestalozzi, *Cum își învață Gertruda copiii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977, p. 133.

⁶ Ioan Alexandru, *Pământ transfigurat*, Editura Minerva, București, 1982, p. 165.

⁷ Ion Creangă, *Povești, Amintiri, Povestiri*, Editura Eminescu, București, 1980, p. 171.

DIN SUMAR:

- Un nou corp de clădire dedicat unui proiect filantropic-educational pentru elevi, inaugurat la Parohia „Sfânta Treime” din Cluj – Pr. MARIUS-CRISTIAN FOCSANU (p.2)
- În preajma lui Dumnezeu – † BENEDICT BISTRITANUL.....(p. 3)
- 77 de ani învățământ teologic.
Colegiul Ortodox Mitropolitul Nicolae Colan
– LECT. UNIV. DR. PR. LIVIU VIDICAN-MANCI.....(p. 3)
- Alegerea primului episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului. Procesul verbal al sinodului electoral. Restituiri la centenar (IV)
– CȘ III DR. MIRCEA GHEORGHE ABRUDAN.....(pp. 4-5)
- Despre smerenia urbană – DR. EUGEN-ADRIAN TRUȚA.....(p. 5)

Efortului mamei și bunicilor de a transmite urmașilor preocupările duhovnicești i se adaugă ostenețele preoților parohi. Lor li se adresează Marele Preot, Domnul Hristos, zicându-le: „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roadă să aduceți și roadă voastră să rămână” (Ioan 15, 16). Cu tinerii, cu copiii, preoții trebuie să organizeze activități speciale, cateheze, jocuri, drumeții, pelerinaje instructive.

Pe lângă familie, pe lângă Biserică, școala are un rol important în formarea tinerilor. N-a fost mic efortul după anii 1989, de a reintroduce religia în planul de învățământ. Potrivnicii au fost și în perioada interbelică, apoi a venit comunismul când religia a fost totalmente eliminată din școală, iar reintroducându-se s-a făcut un act de dreptate.

Pedagogul Vasile Băncilă le dă potrivnicilor orei de religie o replică vrednică de luat în seamă: „E o grozavă încălcare a drepturilor ființei omenești din partea acelor care țin copiii departe de Dumnezeu, fie că fac aceasta în familie, fie că scot religia din școala primară. Să zicem că sunt liberi adulții să creadă ce vor: dar n-au dreptul să distrugă în copil posibilitățile de a trăi, acum și mai târziu, religia. Aceasta e o tiranie, care le întrece pe toate celelalte. Trebuie să i se lase copilului însuși posibilitatea să hotărască mai târziu ce atitudine va avea față de Dumnezeu”⁸.

Cu toată grija ce o avem față de educarea copiilor, și nici grija aceasta nu-i suficientă, cu toate că fac religie, numărul tinerilor nu-i prea mare la Sfânta Liturghie. În lumea ce se secularizează sunt mulți factori care-i fac pe adolescenți și unii tineri să nu participe la slujbă. Cauzele care depind de noi trebuie înlăturate.

O educație integrală presupune și transmiterea deprinderilor duhovnicești. Marele pedagog Jan Amos Comenius, constatând lipsurile din educație, se întreabă retoric: „Ce sunt cei bogăți fără înțelepciune, decât niște porci îngrășiți cu tărâțe? Și ce sunt cei săraci fără înțelegerea lucrurilor, decât niște măgăruși condamnați să ducă poveri? Ce este cel frumos care n-a învățat nimic, decât un papagal împodobit cu pene?”⁹.

Acum la început de an bisericesc, când sărbătorim și Nașterea Maicii Domnului, realizăm rolul imens pe care-l au mamele și bunicile noastre în transmiterea spiritualității noastre creștine pentru generațiile următoare.

⁸ Revista „Fântâna Darurilor”, București, 1930, p. 152.

⁹ Jan Amos Comenius, *Didactica Magna*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970, p. 34.

dori noi să se întâlnească în multe locuri, iar noi îl rugăm pe bunul Dumnezeu să le dea sănătate și ajutor”.

La inaugurarea centrului au fost prezenți, între alții, și prof. univ. dr. Traian Bojiță, președintele Fundației *Transilvania Leaders* din Cluj-Napoca, împreună cu membri acestei fundații, susținători și investitori ai proiectelor filantropice ale parohiei, între care fostul Ministru de Interne și al Transporturilor Ioan Rus și președintele Consiliului de Administrație al grupului Banca Transilvania, Horia Ciorcilă. De asemenea, la eveniment a luat parte și prof. univ. dr. Vasile Pușcaș, membru al consiliului parohial cu un rol deosebit în realizarea proiectelor social-filantropice din cadrul Parohiei „Sfânta Treime” și care s-a dovedit a fi punte de legătură între comunitate și ctitori, privind investițiile necesare.

„Clădirea a fost edificată într-un an, noiembrie 2019 – noiembrie 2020, și are două niveluri: parter și mansardă, cu o suprafață utilă de 250 de metri pătrați. În acest spațiu va funcționa cel de-al treilea proiect al parohiei, pe lângă cantina socială și casa de oaspeți, un program after-school destinat copiilor din familii nevoiașe. Biserica a re datoriat să se implice în activitățile cu semenii, în acțiunile caritabile. Prin toate aceste activități, ne străduim ca omul să nu se simtă singur în tristețea sa. La aceasta se rezumă întreaga propovăduire. Nu merită trăită decât o viață pusă în slujba semenilor. Mulțumesc tuturor pentru implicare și dăruire”, a spus promotorul și coordonatorul proiectului, părintele Cristian Baciu, preot paroh al parohiei „Sfânta Treime” și consilierul administrativ bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Acesta a adresat mulțumiri tuturor celor care s-au implicat pentru ca proiectul să fie materializat. Celelalte două proiecte

social din cadrul parohiei clujene, inaugurate în luna iulie 2019, sunt cantina socială „Sfântul Ioan cel Milostiv” și casa de oaspeți „Sfântul Ilie”, coordonate de preotul paroh, părintele Cristian Baciu.

Cantina socială oferă zilnic o masă caldă, în mod gratuit, pentru aproximativ 30 de persoane nevoiașe, în timp ce casa de oaspeți oferă 12 locuri, în regim gratuit, pentru bolnavii care urmează tratamente în spitalele clujene, dar și pentru aparținătorii acestora. Părintele Cristian Baciu a dezvăluit că de la darea în

folosință, în casa de oaspeți au fost găzduite aproximativ 500 de persoane, care s-au bucurat de cele mai bune condiții.

Părintele Mitropolit Andrei a înmănat o serie de distincții și diplome de aleasă cinstitie celor care s-au ostenit pentru ridicarea edificiului. Părintele paroh Cristian Baciu a primit distincția *Crucea Arhiepiscopala*. Adrian Ioan Crivi a primit *Crucea Transilvană*, Ioan Rus, Gheorghe Lazanu și Horia Ciorcilă au primit Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”, iar prof. Dr. Marius Bojiță și prof. Gheorghe

Vușcan (fost prefect al Clujului) au primit Ordinul „Sfinții Martiri Năsăudeni”.

În prezent, Arhiepiscopia Clujului derulează 55 de proiecte și programe sociale, care acordă adăpost, hrană, îmbrăcăminte, medicamente, îngrijiri medicale și paliative, educație copiilor și tinerilor, alină suferințele celor bolnavi și dau speranță acolo unde nu mai este. De toată această lucrarea filantropică au beneficiat anul trecut peste 16.000 de persoane. Astfel, au fost cheltuiți 15.856.678 milioane de lei în scop filantropic, la nivelul Eparhiei Clujului.

Un nou corp de clădire dedicat unui proiect filantropic-educational pentru elevi, inaugurat la Parohia „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca

Pr. Marius Cristian Focșanu

In cadrul Parohiei „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca va funcționa în curând un program after-school destinat copiilor nevoiași. Lucrările efectuate la noul corp de clădire au fost finalizate, iar centrul a fost binecuvântat joi, 2 septembrie 2021, de către Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

Programul after-school al Parohiei „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca se dorește a fi un loc unde elevii să aibă acces nelimitat la mijloace moderne de învățământ. Este al treilea proiect social derulat de parohie, pe lângă Cantina Socială „Sfântul Ioan cel Milostiv” și Casa de oaspeți „Sfântul Ilie”.

După oficierea slujbei de binecuvântare, Părintele Mitropolit Andrei a adresat un cuvânt de învățătură, în care a subliniat importanța faptelor bune și a credinței pentru mântuirea omului: „E bine să avem credință dreaptă și puternică, care să se răsfârângă în viața de zi cu zi, în toate faptele noastre cele bune. Credința fără fapte bune este moartă! Avem multe exemple din viața creștină care ilustrează acest adevăr. E nevoie de implicare. Dragostea creștină nu e teorie! E o formulă goală dacă nu are acoperire. Adevărata dragoste creștină se dovedește prin fapte concrete: Dragostea îndelung răbdă, dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmăiește..., dragoste care se materializează în acte de filantropie. Și atunci realizăm de ce ne bucurăm astăzi: oameni cu suflet mare s-au angajat la o lucrare deosebită, care este de folos, credința pusă în practică, și lucrul acesta am

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei sfințind noua clădire a Centrului Social al Parohiei Sfânta Treime din Cluj, alături de Părintele Paroh Cristian Baciu, Consilierul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

† BENEDICT Bistrițeanul

Episcop-vicar al

Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

În preajma lui Dumnezeu

Istoria omului fericit începe cu petrecerea „în preajma lui Dumnezeu”. Paradisul original ni-l descrie pe Dumnezeu „plimbându-se în răcoarea serii” (Facere 3, 8), dialogând cu omul, icoana sa pământescă, bucurându-se de apropiere. Mai întâi a omului față de Părintele său, dar și a Creatorului față de făptura Lui. Se bucurau unul de celălalt și trăiau unul în preajma celuilalt. Aproximarea însemna dragoste, protecție, bucurie, părtășie, iar omul paradisiac beneficia de toate acestea. Toate, stând „în preajma lui Dumnezeu”.

Această petrecere împreună îl descoperă pe om în slava pe care i-a dat-o Dumnezeu, însă îl revelează și pe Dumnezeu în măreția smereniei Sale, de a se așeza „ca aproape” al omului. Tainic, dar nu mai puțin real, Adam și Dumnezeu trăiau ca doi prieteni, stare dată de proximitatea lor, teologică, mai întâi, dar și geografică și istorică deopotrivă, Dumnezeu fiind parte din itinerariul fericirii lui.

Însă această stare de fericire depindea mult de disponibilitatea omului și de decizia lui vizavi de „oferta lui Dumnezeu”. Ea se făcea simțită și rămânea atâta timp cât omul și-o dorea, fiind înzestrat cu libertatea de-a alege, dar, în mod special, cu libertatea de-a persevera în bine și frumos, ca forme

destinate să-i aducă împlinire. Adam și Eva „erau goi și nu se rușinau” (Facere 2, 25), acel gol exprimând locul lui Dumnezeu și caracterul dinamic al relației cu Acesta. Dumnezeu se oferea, însă, deopotrivă, trebuia cucerit. Avem de-a face în această etapă cu firescul vieții, dat de permanenta alegere liberă și conștientă a lui Dumnezeu.

Dacă Dumnezeu îi era aproape și Aproapele lui, apare un al treilea personaj, „străinul”, care se dovedește a fi „aproapele departe”, un departe sub acoperire. Deși geografic se înfățișează „în preajma” omului, prin alegere și manifestare, se vedește permanent în opoziție, iar lucrarea lui se arată ca alternativă, însoțită de neîncredere, echivoc, separare și, în cele din urmă, îndepărtare, de Creator și de viața lui obișnuită. A sta departe de ceea ce el trăiește până atunci era o alegere, care aducea cu sine provocări și schimbări pe măsură. Apare alternativa, care este însoțită de revoltă, pentru a o justifica. Omul era un „dumnezeu mic”, în măsura oglindirii lui în „Dum-

nezeul cel Mare”, iar acest raport era permanent amintit de limita pomului cunoștinței binelui și răului. Pentru om existau limite care să-i amintească de părtășia de lucrare, de energie, cu Dumnezeu-Părintele. Era nevoie aici de încredere. Șiretenia străinului tulbură privirea limpede a omului. Dumnezeu, prin ochii lui, este descris drept un stăpân invidios, care pune stavile fericirii lui. Se pune în discuție simțul autorității, legea nu folosește, ci stă împotriva. Omul, fascinat de glasul străinului, se revoltă împotriva lui Dumnezeu și, la sfârșit, află plata. Nu din partea lui Dumnezeu, ci ca efect al alergării. Sau chiar plata rea a diavolului, care este mereu mincinos în ceea ce poate să ofere față de ce promite. Omul se descoperă gol, de Dumnezeu, de viață, de înțelepciune.

Se întâmplă acum o mutație, de natură geografică, dar care capătă valențe simbolice și esențiale. Viața omului de acum vine ca alternativă la oferta lui Dumnezeu. Din preajma lui Dumnezeu, omul este așezat în preajma raiului, oprit să intre, pentru a nu statornici alternativa lui întru cele străine, prin accesul la pomul cunoștinței:

„Nu vor sta călcătorii de lege în preajma ochilor Tăi. Urât-ai pe toți cei ce lucrează fărădelege” (Psalmul 5,5). Raiul nu îi este închis pentru totdeauna, ci pentru starea în care se află acum. Era nevoie de timp, de conștientizare, de nostalgie și de luptă. Totul se câștigă de acum prin străduință, durere și nevoiță. Viața se desfășoară ca „nostalgie a paradisului”, iar omul se revelează ca un căutător al raiului. Străinul i-a adus străinătatea ca stare permanentă, și, de acum, se simte un exilat într-o lume necunoscută pe care are nevoie să o cucerească, să o îmblânzească, încercând să-și depășească condiția.

Din această perspectivă istoria omului se desfășoară după un fir roșu și exprimă în conținut o constantă căutare a proximității, față de Dumnezeu, față de ceilalți, față de creație

și, mai ales, față de sine. Dar există și o mișcare în sens invers, necesară pentru ca această apropiere să se întâmple – Dumnezeu însuși îl caută pe om, El, de acum departe de omul, se apropie de el, rămânând constant în starea de Aproape: „Întru toate, Doamne, ai preamărit pe poporul Tău și l-ai făcut de cinste și nu l-ai trecut cu vederea, ci în toată vremea și în tot locul ai stat în preajma lui” (Înțelepciunea lui Solomon 19, 22). Și, în felul acesta, omul îl caută pe Dumnezeu, dar, mai ales, Dumnezeu îl caută pe om, realizându-se cea mai frumoasă icoană a vieții, ca o poveste de dragoste dintre om și Dumnezeu. Omul se pocăiește pentru îndepărtarea de Părintele său, dar și Dumnezeu face același lucru în locul omului, și de dragul lui: „Tu ești Dumnezeu... Căruia îți pare rău (te pocăiești) de răutățile noastre...”¹. Pe aceeași linie, în Anafora de

la Liturgia Sfântului Ioan Gură de Aur, afirmăm că Hristos „a plinit toată rânduiala cea pentru noi”², în locul nostru.

Această poveste de întoarcere are ca punct de plecare opusul atitudinii lui Adam în grădina raiului. Odată săvârșit păcatul, recunoașterea și mărturisirea acestuia, aduce posibilitatea iertării. Dumnezeu a fost Cel care a venit în întâmpinarea omului – „Adame, unde ești?” Era începutul. Adam, gol din pricina păcatului, deși conștient de starea în care era, nu se arată și, în plus, delegă vina, asupra Evei, soția lui, iar Eva către șarpe. Este aici prezentă greșeala de procedură care va schimba itinerariul omului și va întârzia atât de mult întoarcerea lui. Păcatul, l-a făcut pe om să rateze ținta, iar lucrul acesta s-a repetat la nesfârșit, până când a devenit lege a vieții, de care pomenește Sfântul Apostol Pavel (Romani 7, 23).

Ratând ținta, omul s-a tot îndepărtat de Dumnezeu, l-a cunoscut tot mai puțin și s-a golit tot mai mult. Perioada Vechiului Testament se constituie într-o istorie a acestui om, care-și desfășoară viața în lupte exterioare, sfâșieri lăuntrice, dar și experiențe puternice, în relația lui cu Dumnezeu. Viața religioasă, în dimensiunea ei comunitară, dar, mai ales personală, a însemnat manifestare a dorinței de a se apropia de Dumnezeu până la a se așeza „în preajma Lui”, iar lupta pentru a realiza acest lucru merita orice efort.

Mereu am fost fascinat de oamenii aleși din mijlocul poporului ales, care, cu o forță extraordinară, l-au căutat, l-au cercetat, l-au dorit pe Dumnezeu și chiar s-au luptat cu El, în credință, în mijlocire, în descoperire, dar și în deznădejde, în păcat, în lepădare, și, mai ales, în pocăință și în dragoste. Aceștia se înscriu în rândul celor „fierbinți” de la sfârșitul vremurilor, bine primiți de către Dumnezeu.

Ei sunt cei care au dorit cu toată ființa să se așeze și să fie așezați în preajma lui Dumnezeu. Țelul era limpede, credința nu era supusă negocierilor, prețul lumii mult prea mic față de făgăduință. Și, de aici și traiectorii în consecință. Așa s-a întâmplat cu Patriarhul Avraam, care fiind supus unui test al vieții, devine părinte al celor credincioși, dar și reprezentant-negociator al poporului în fața lui Dumnezeu; Patriarhul Iacov, în lupta lui directă cu Dumnezeu, ca unul care dorea să-I vadă fața; Prorocul Moise în întâlnirea cu Dumnezeul tunetelor și al fulgerelor, dar și în solidaritatea cu neamul său fărădelege; Iosua și dobândirea Pământului făgăduinței; Prorocul Ilie, cu buna sa îndrăznire către Dumnezeu și intransigența față de păcat; Înțeleptul Iov, pentru libertatea credinței, dar și credințioșia lui față de Dumnezeu și adevărul vieții; și alții. În felul acesta inaugurăm o călătorie împreună, apropiindu-ne de cei care au dorit să stea în preajma lui Dumnezeu în căutarea făgăduinței, în așteptarea Nunții Mirelui.

Și ei au fost printre invitații la nuntă, însă a fost nevoie să aștepte „plinirea vremii” (Galateni 4, 4), pentru ca și noi, ceilalți de pe urmă, să ne bucurăm împreună la acest ospăț nupțial: „toți aceștia, mărturisii fiind prin credință, n-au primit făgăduința, pentru că Dumnezeu rânduise pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără noi desăvârșirea” (Evrei 11, 39-40). Ei sunt „norul nostru de mărturie”, care ne invită să lepădăm păcatul și să purcedem stăruitor la luptă, având ochii îndreptați țintă la Hristos, „începătorul și plinitorul credinței” (Evrei 12, 1-2).

Adam și Eva. Mozaic, Montreale Sicilia (sec XII-XIII)

¹ Molitfelnic, Rugăciunea a doua de la Maslu, București, EIBMBOR, 2013, p. 147.

² Liturghier, București, EIBMBOR, 2012, p. 173.

77 de ani învățământ ortodox. Colegiul Ortodox Mitropolitul Nicolae Colan

Lect. Univ. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Colegiului Ortodox

Anul acesta Clujul ortodox se află în străie de sărbătoare. În urmă cu un secol, era reînființată episcopia ortodoxă, după sute de ani în care românii clujeni au pribegit. Cea mai importantă cetate a Transilvaniei primise un episcop, și unul vrednic, Nicolae Ivan, care avea să pună temelia a ceea ce suntem astăzi. Dar nu despre episcopie și episcop doresc să scriu acum, ci despre școală. Ca o nevoie stringentă a parohiilor de atunci, Academia Teologică a fost înființată în 1924, prin urmare clerul avea viitor, dar copiii românilor ortodocși care doreau obținerea Bisericii și nu calea preoției nu avea încă o soluție. La venirea lui Nicolae Colan, când Clujul părea că se pierde din nou sub autoritatea străină, mai precis în noiembrie 1944, după eliberarea de sub hortiști, au fost puse bazele primei școli confesionale ortodoxe „Liceul de băieți Simion Ștefan”. Sediul acestei școli era exact în locul în care astăzi își desfășoară activitatea Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca.

Succesul acelei școli nu s-a lăsat așteptat, iar în 1945 s-a decis înființarea unei școli ortodoxe de fete, „Școala ortodoxă de fete „Doamna Stanca” cu sediul pe strada de astăzi Avram Iancu nr.6, acolo unde ne desfășurăm cursurile pentru ciclul primar. Istoria ne-a dat șansa să reînviem ceea ce comuniștii au distrus în 1947-1949 prin închidere celor două școli. Din 2012 Seminarul s-a dezvoltat vizibil primind un profund caracter confesional, pe lângă cel consacrat vocațional, astăzi numărând peste 900 de elevi la ciclurile primar, gimnazial și liceal.

În aceste zile trăim un nou moment istoric. Prin OME (Ordinul Ministerului Educației) 4593/05.08.2021 s-a aprobat ridicarea școlii la rangul de **colegiu**. Diligențele au fost făcute și către autoritățile locale, așa cum prevede legislația în vigoare, pentru a accepta și titulatura vrednicului de pomenire Mitropolitul Nicolae Colan, părintele învățământului confesional ortodox preuniversitar din Cluj-Napoca. Prin

urmare, din această toamnă vom avea bucuria ca elevii noștri să fie membrii comunității „Colegiului Ortodox Mitropolitul Nicolae Colan” o instituție ce ne dorim să facă cinste Bisericii și orașului nostru.

Atribuirea titlului de colegiu vine în urma unui proces complex. Școala solicitantă trebuie să îndeplinească o serie de itemi printre care pomenim, tradiția, mai veche de 50 de ani, performanțele elevilor în ultimii 10 ani, calificarea profesorilor și contribuția acestora la îmbunătățirea învățământului românesc, respectiv personalități care s-au remarcat pe plan național și internațional și care au absolvit Seminarului. Echipa care a muncit zi și noapte timp de trei săptămâni pentru indexarea documentelor a pus la dispoziția forurilor superioare peste cinci mii de pagini care dovedesc încadrarea școlii în criteriile unui colegiu.

Pe această cale ne exprimăm recunoștința pentru binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, pentru buna veghere a Preasfințitului Episcop Vicar, Benedict Bistrițeanul, pentru excelența colaborare cu Inspectoratul Școlar și Administrația locală și, în mod deosebit, pentru efortul comun al profesorilor, elevilor și părinților ca școala noastră să fie un etalon al învățământului clujean.

Alegerea primului episcop al Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului. Procesul verbal al sinodului electoral. Restituiri la centenar (IV)

Cș III Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

N în 28 septembrie 2021 se împlinesc o sută de ani de la alegerea celui dintâi episcop al reînființatei Eparhii a Vadului, Feleacului și Clujului în persoana arhimandritului Nicolae Ivan. Momentul este deosebit de important și trebuie marcat, deoarece reprezintă pasul final în procesul de întemeiere a Eparhiei Clujului, desfășurat între toamnele anilor 1919-1921. Cele trei mari etape ale acestui parcurs de doi ani au fost: 1) înființarea Consistoriului Ortodox de la Cluj de către Congresul Național Bisericesc din Transilvania (septembrie 1919); 2) (re)înființarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, conform legilor statului român, de către Parlamentul României (29 martie și 22 iunie) și sancționarea de către Regele Ferdinand I al României (18 iulie 1921); 3) alegerea de către sinodul electoral (15/28 septembrie 1921), hirotonia în treapta arhierescă (21 noiembrie/4 decembrie 1921), aprobarea și investirea de către rege (25 noiembrie/8 decembrie 1921) și instalarea în scaunul eparhial clujean (6/19 decembrie 1921) a primului episcop.

În conformitate cu prevederile Statutului Organic, mitropolitul Nicolae Bălan și consistoriul eparhial clujean au convocat sinodul electoral la Cluj. Sinodul s-a întrunit în biserica Sfânta Treime, singurul edificiu ortodox al orașului la acea vreme, sub președinția mitropolitului Bălan și a fost constituit din 60 de membri (20 clerici și 40 mireni), între care au fost prezenți la ședința extraordinară electorală 59, doar 57 luând parte la vot, fiindcă cei doi deputați-candidați, arhimandritul Nicolae Ivan și profesorul dr. Pavel Roșca, au decis să se abțină. Lucrările au debutat cu slujba privegherii, săvârșită în seara premergătoare alegerii, iar în dimineața zilei de miercuri, 28 septembrie 1921, au continuat cu participarea sinodalilor la Sfânta Liturghie arhierescă și la Te Deum, procesul electoral desfășurându-se apoi între orele 10.45 și 11.45. În urma scrutinului, arhimandritul Nicolae Ivan a obținut 31 voturi, iar profesorul Pavel Roșca 26 voturi, cel dintâi fiind declarat episcop ales a păstori „această eparhie nou înființată, bogată în amintiri dureroase, dar glorioase, ale trecutului nostru din aceste ținuturi”, după cum însuși a precizat în scurta cuvântare adresată celor prezenți. Mulțumindu-le deputaților sinodali pentru votul acordat, arhimandritul Nicolae se încredința ajutorului Sfintei Treimi făgăduind că își va concentra toate energiile alături de „toți fiii bisericii” în scopul ridicării „acestei cetăți a ortodoxismului din care să se reverse lumina Evangheliei Domnului Iisus Hristos în aceste părți expuse ale iubitei noastre patrii întregite și în veci nedespărțite.” În numele sinodului a răspuns preotul profesor dr. Ioan Lupaș cu o scurtă alocuțiune în care a subliniat importanța istorică a momentului, a mulțumit mitropolitului Nicolae Bălan pentru implicarea în programul „de restituire integrală a ortodoxiei românești și la reînvierea vechilor noastre episcopii așa cum le plănuise marele organizator Șaguna”, exprimând totodată recunoștința și bucuria celor prezenți la acest act istoric săvârșit în „Clujul, care a fost cetatea îngrădirii tuturor libertăților noastre religioase, culturale și politice”, oraș în care s-a „așezat încă un stâlp puternic pentru templul marelui al culturii noastre religioase, morale și culturale”. Reputatul istoric și academician ardelean făgăduia în cele din urmă că toți deputații sinodali se vor sili pe viitor să contribuie la înălțarea Bisericii Ortodoxe Române „spre binele poporului dreptcredincios, spre întărirea statului nostru național și întru mărirea lui Dumnezeu”, invocând binecuvântarea și ajutorul Domnului asupra episcopului ales Nicolae Ivan¹.

Anexe

Procesul verbal al lucrărilor sinodului electoral care a ales primul episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj, 15/28 septembrie 1921².

Proces verbal dresat³ în ședința sinodului eparhial extraordinar, convocat pentru alegerea de episcop al reînființatei eparhii ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului, ținută la 15/28 septembrie 1921 în biserica ortodoxă română din Cluj⁴.

Președinte: Înalt Prea Sfinția Sa Domnul Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae⁵.

Nr. 1.

În preseara deschiderii sinodului s-au ținut în biserica parohială din loc ritualele privegherii, iar astăzi, începând de la ora 8 și 30 s-a celebrat Sfânta Liturghie împreună cu chemarea Sfântului Duh, ambele după tipicul Rusaliilor și sub conducerea Înalt Prea Sfinției Sale Domnului Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae al Ardealului. La aceste ritualii solemne au asistat deputații sinodali și o mulțime de credincioși.

Nr. 2.

După terminarea serviciului divin, la ora 10 și 45 a.m., fiind membrii sinodului întruniți în biserică, Înalt Prea Sfinția Sa Domnul Mitropolit invitat de o comisiune, compusă din deputații Dr. Eusebiu Roșca, Vasile Gan, Dr. Petru Meteș, Dr. Sextil Pușcariu, Dr. Iosif Popoviciu și Dr. Ion Pop, între aclamările entuziaste ale deputaților sinodali ocupă scaunul prezidial și prin cuvântarea ce se acude⁶ la procesul verbal sub litera A.) deschide sinodul electoral. Înalt Prea Sfinția Sa arată marea însemnată ce o are actul alegerii celui dintâi episcop al reînființatei eparhii a Vadului, Feleacului și Clujului și insistă îndeosebi asupra multelor probleme ce-și așteaptă deslegarea de către cel ales.

Nr. 3.

Înalt Prea Sfinția Sa propune de notari ai sinodului pe Aurel Muntean, Ioan Fodorean, Vasile Sava, Ieronim Puia, Ioan Varga și Dr. Lazăr Chirilă.

Sinodul primește propunerea și Înalt Prea Sfinția Sa numește pe Vasile Sava și Dr. Lazăr Chirilă notari pentru ședința de azi. În legătură cu aceasta sinodul alege ca bărbați de încredere pe deputații Dr. Sextil Pușcariu și Dr. Vasile Pahone.

¹ Eparh. Ort. Rom., 1930, pp. 145-147, anexele 10 și 11.

² Transcriere după originalul manuscris și dactilografiat, semnat olograf de participanți, în Arhiva Arhiepiscopiei Clujului, Fondul Nicolae Ivan; publicat în *Actele Sinodului ordinar al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, ținut la Cluj în anul 1922*, Cluj, 1923, pp. 107-114.

³ Întocmit; a dresa = a redacta, a încheia, a întocmi în scris un act oficial, n.ed.

⁴ Este vorba despre biserica din deal cu hramul Sfânta Treime, actualmente pe str. Bisericii Ortodoxe, n.ed.

⁵ Nicolae Bălan (1882-1955), arhiepiscop de Alba Iulia și Sibiu și mitropolit al Ardealului, Crișanei și Maramureșului (1920-1955), n.ed.

⁶ Anexează, n.ed.

Nr. 4.

Cu nr. 2532/1921 se prezintă raportul consistoriului eparhial asupra actului de alegere din cercul mirenesc Zlatna. Din acte reiese că a fost ales Gavril Crișan din Alba Iulia care își prezintă credenționalul⁷.

Sinodul constată că deputatul Gavril Crișan, ales în cercul Zlatna, este îndreptățit, până la verificare, a exercita toate drepturile împreună cu mandatul de deputat sinodal și așa va lua parte la votare; iar verificarea mandatului său se va face ulterior.

Nr. 5.

La apelul nominal se constată că din numărul total de 60 sunt prezenți 59 deputați. Deputații Nicolae Ivan și Dr. Pavel Roșca declară că nu votează și părăsesc ședința.

Președintele declară sinodul de constituit și capabil a aduce hotărâri valide.

Nr. 6.

Urmează votarea. La apelul nominal se prezintă 57 deputați, cari unul câte unul ridică de pe masa prezidială buletinele de votare. Cetindu-se din nou apelul nominal din partea Înalt Prea Sfinției Sale Domnului Mitropolit, deputații depun, unul câte unul, buletinele lor de votare într-o urnă designată spre acest scop în ordinea următoare: 1. Ion Bărbos; 2. Dr. Augustin Bodea; 3. George Bogdan Duică; 4. Dr. Gavril Buzura; 5. Dr. Andrei Buzdug; 6. Dr. Augustin Cârliș; 7. Dr. Lazăr Chirilă; 8. Dr. Zosin Chirtop; 9. Gavril Crișan; 10. Dr. Cornel Dărămuș; 11. Dr. Alexandru Dragomir; 12. Dr. Silviu Dragomir; 13. Partenie Duca; 14. Vasile Duma; 15. Constantin Flămând; 16. Ion Fodorean; 17. Dr. Remus Furduiu; 18. Vasile Gan; 19. Dr. Laurean German; 20. Dr. Valer Hango; 21. Ștefan Gheție; 22. Dr. Ion Lazar; 23. Alexandru Lăpădat; 24. Dr. Ion Lupaș; 25. Gheorghe Maior; 26. Alexandru Man; 27. Antoniu Mandial; 28. Dr. Ion Matei; 29. Dr. Petru Meteș; 30. Ion Micu; 31. Dr. Mihail Moldovan; 32. Dr. Valer Moldovan; 33. Aurel Muntean; 34. Iovian Mureșan; 35. Dr. Andrei Nicola; 36. Sabin Oprean; 37. Dr. Vasile Pahone; 38. Dr. Remus Pașca; 39. Dr. Gheorghe Pavel; 40. Grigorie Pletosu; 41. Dr. Ion Pop; 42. Dr. Adrian Popescu; 43. Ion Popescu; 44. Dr. Iosif Popoviciu; 45. Petru Popoviciu; 46. Ieronim Puia; 47. Leontin Pușcariu; 48. Sextil Pușcariu; 49. Dr. Eusebiu Roșca; 50. Petru Roșca; 51. Ștefan Russu; 52. Vasile Sava; 53. Dr. Valer Șovrea; 54. Vasile Șpan; 55. Iosif Trifa; 56. Ioan Varga; 57. Nicolae Vălcu.

După ce au votat toți deputații sinodali prezenți, președintele împreună cu cei 2 bărbați de încredere și cu notarii sinodali numără buletinele de votare, luând unul câte unul din urna în care erau puse și așezându-le în altă urnă goală, care stă la dispoziție pe masa prezidială, constată că numărul buletinelor de votare corespunde pe deplin numărului de 57, câți votanți au fost. Majoritatea absolută este 29 voturi. Președintele în vederea tuturor ridică din urnă pe rând buletinele de votare și cetește, în auzul tuturor, numele scris pe ele, iar notarii notează voturile cetite. Încheindu-se scrutinul președintele publică următorul rezultat: Arhimandritul Nicolae Ivan a obținut 31 voturi, Dr. Pavel Roșca obținut 26 voturi.

În urmare, Înalt Prea Sfinția Sa Domnul Arhiepiscop și Mitropolit declară pe Arhimandritul Nicolae Ivan, care a obținut majoritatea absolută a voturilor, ales episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului. Buletinele de votare se acud la procesul verbal sub litera B.)

Prezentându-se noul ales în ședință, Înalt Prea Sfinția Sa îi împărtășește rezultatul alegerii. Ureează noului episcop ales sănătate și tărie în conducerea reînființatei eparhii, iar pe deputații sinodali îi îndeamnă a-i da tot sprijinul pentru ca acesta să-și poată face datoria și încheie cu binecuvântarea: „Dumnezeu să ocrotească Episcopia Vadului, Feleacului și Clujului”.

Părintele Arhimandrit Nicolae Ivan răspunde Înalt Prea Sfinției Sale prin cuvântarea ce se alătură la procesul verbal sub litera C.) și declară că primește demnitatea ce i-o încredințează votul sinodului.

Nr. 7.

Președintele comunică sinodului că verificarea procesului verbal se va face de către deputații sinodali aflați în Cluj, cari se vor întruni în acest scop mâine la orele 10 în localul consistoriului eparhial.

Nr. 8.

După terminarea ordinei de zi, deputatul Dr. Ion Lupaș, prin cuvântarea ce se acude la procesul verbal

⁷ Cuvântările lui Ivan și Lupaș în Sebastian Stanca, *Episcopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului 1919-1929*, Cluj, Tiparul Tipografic

⁷ Mandatul de membru al sinodului, n.ed.

sub litera D.) mulțamește Înalt Prea Sfinției Sale pentru cinstea ce a făcut-o sinodului electoral conducându-l în persoană.

Cu aceasta ședința se încheie la orele 11 și 45 din zi.

Vasile Sava

Nicolae Bălan

Dr. Lazar Chirilă

Arhiepiscop și Mitropolit.

Notar.

Proces verbal dresat la 16/29 septembrie 1921 în chestia verificării procesului verbal din ședința sinodului electoral al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului de la 15/28 septembrie 1921.

Prezenți: I.P.S. Sa Domnul Dr. Nicolae Bălan, președinte și deputații: Nicolae Ivan, Gregoriu Pletosu, Dr. Zosim Chirtop, Dr. Valer Moldovan, Vasile Șpan, Dr. Ioan Lazăr, Iovian Mureșianu, Dr. Vasile Pahone, Vasile Gan, Alexandru Lăpădatu, Dr. Ioan Mateiu, Dr. Silviu Dragomir, Ștefan Russu, Vasile Sava, Dr. Remus Furduia, Ioan Popescu și Lazăr Chirilă.

Nr. 2.

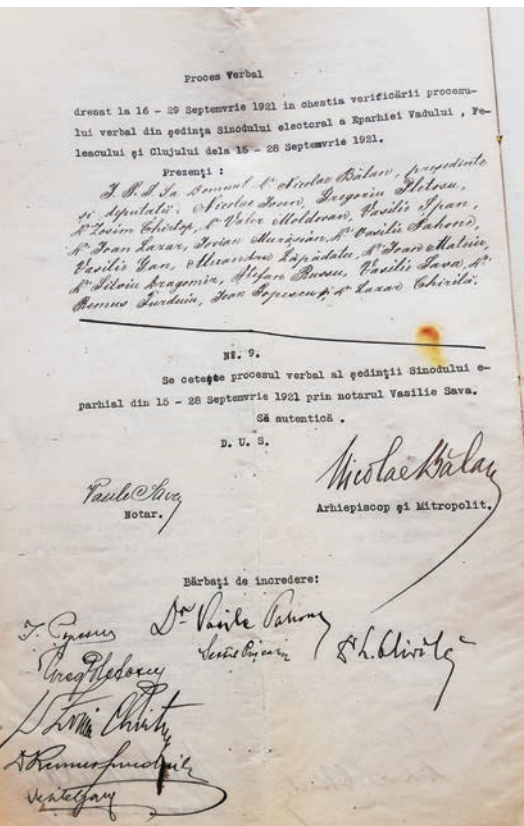
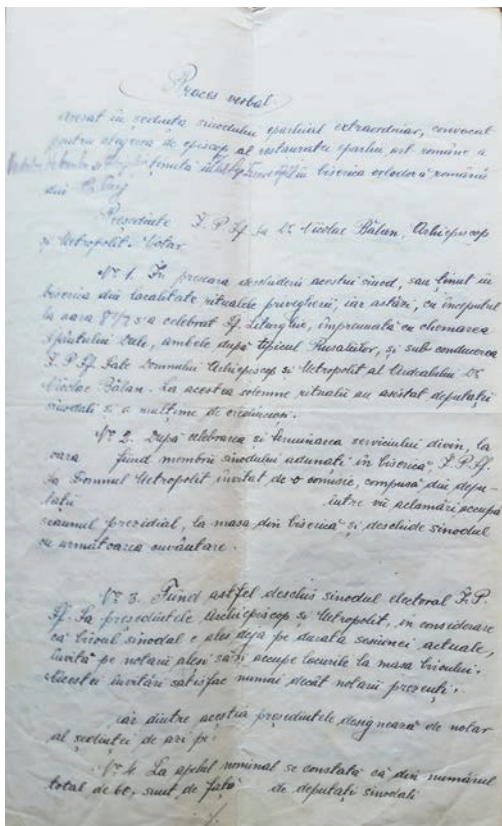
Se cetește procesul verbal al ședinței sinodului eparhial din 15/28 septembrie 1921 prin notarul Vasile Sava. Se autentifică.

Vasile Sava
Nicolae Bălan

Notar
Arhiepiscop și Mitropolit.

Bărbați de încredere:

I[oa]n Popescu,
Dr. Vasile Pahone,
Greg[oriu] Pletosu,
Sextil Pușcariu, Dr.
L[azăr] Chirilă, Dr.
Zosim Chirtop, Dr.
Remus Furduiu, Vasile Gan

Cuvântarea arhimandritului Nicolae Ivan, rostită la finalul sinodului electoral care l-a ales episcop al Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj, 15/28 septembrie 1921⁹.

„O ce adâncă este bogăția, înțelepciunea și știința lui Dumnezeu, cât de nepătrunse sunt judecățile lui”. (Romani 9, 33)

„Înalt Prea Sfințite!
Venerabil Sinod!

Cu sufletul plin de o puternică emoție am primit știrea că votul domniilor voastre m-a ales pe mine ca să păstoresc această eparhie nou înființată, bogată în amintiri dureroase, dar glorioase, ale trecutului nostru din aceste ținuturi. Cugetul meu în fața unei cinste atât de mari și adânc mișcat în fața răspunderii grele de a organiza și îndruma, în primii săi pași, Episcopia Vadului și Feleacului se înalță cu neclintită încredere către Acela care întotdeauna a dat întărire de sus aleșilor săi, învrednicindu-i să-și îndeplinească greaua lor sarcină spre cinstea numelui Său și al Sfintei Sale Biserici.

Cu inima plină de cântări de slavă pentru Tatăl nostru ceresc vă mulțumesc cu adâncă recunoștință pentru bucuria ce a-ți dat bătrâneței mele ca să-mi pot încheia viața cu muncă cinstită și devotată pentru ridicarea și întărirea bisericii noastre.

Împreună cu apostolul Pavel îmi plec genunchii înaintea Tatălui ceresc și îl rog ca în bogăția slavei Sale să ne facă să ne întărim puternic prin Duhul Lui, astfel ca Hristos să locuiască în inimile noastre prin credință ca să ajungem plini de toată bunătatea lui Dumnezeu.

Iar Aceluia ce prin puterea care lucrează în noi poate să facă nespuse mai mult decât cerem sau gândim noi, a Lui să fie slava în Biserică și în Iisus Hristos din neam în neam și în vecii vecilor (Efeseni 3, 21).

Întâmpinând actul alegerii aprobarea Prea Înaltă a generosului nostru domnitor Ferdinand I, declar că mă supun votului sinodului, pe care îl consider ca voința lui Dumnezeu și promit sărbătorește că îmi voi pune toate puterile ca în frățescă înțelegere cu toți fiii bisericii să ridicăm această cetate a ortodoxismului din care să se

reverse lumina Evangheliei Domnului Iisus Hristos în aceste părți expuse ale iubitei noastre patrii întregite și în veci nedespărțite.”

Alocuțiunea profesorului dr. Ioan Lupaș, membru al sinodului electoral, rostită cu ocazia alegerii primului episcop al Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj, 15/28 septembrie 1921⁹.

„Înalt Prea Sfințite Domnule Arhiepiscop și Mitropolit!
Venerabile Sinod!

Fie-mi îngăduit a expune în scurte cuvinte mulțămirea și recunoștința pe care cei dintâi sinod electoral al Eparhiei Vadului o datorește Înalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit, care nu a pregetat osteneala drumului, ci a venit să conducă însuși actul alegerii de episcop, contribuind prin aceasta în mod însemnat la sfințenia și prestigiul alegerii de episcop ce s-a îndeplinit astăzi.

Zile de cea mai fericită păstorire v-a hărăzit bunul Dumnezeu, Înalt Prea Sfințite Părinte, zile mari de glorie și înălțare sufletească cum nu le-a putut avea nici unul dintre înaintașii Înalt Prea Sfinției Tale. Te-ai învrednicit a colabora la împlinirea programului de restituire integrală a ortodoxiei românești și la reînvierea vechilor noastre episcopii așa, cum le plănuiască marele organizator Șaguna în cursul nepregăt

tatelor sale lupte pentru reînființarea metropoliei noastre.

În octombrie 1920, Înalt Prea Sfinția Ta ai avut fericirea de a prezida sinodul electoral de la Oradea-Mare și a ridica în scaunul episcopiei ortodoxe, care vegetase fără păstor timp de 225 de ani, pe un vrednic stegar al luptelor noastre culturale, pe un adevărat întrumător și doftor al sufletelor credincioase, cum este Prea Sfinția Sa Episcopul Roman¹⁰.

Astăzi ai prezidat sinodul electoral din Cluj, care a dat reînființatei ctitorii a slăvitului întru pomenire Ștefan cel Mare pe cel dintâi episcop, după o vacanță care, în paguba bisericii și a neamului nostru din aceste părți, a durat tocmai 290 de ani.

Programul lui Șaguna este acum îndeplinit în parte. Cadrele organizației noastre bisericesti sunt complectate. Rămâne ca în aceste cadre ample să vărsăm prin muncă încordată și însuflețită Duh dătător de viață, acel Duh nou și întăritor despre care ne vorbește prorocia din Iezechiel în frumoasa pămânie care s-a cetit aci la sfânta slujbă a vecerniei.

Mulțumirea și recunoștința de care tresaltă acum inimile noastre ale tuturor românilor drept credincioși din Eparhia Vadului și a Clujului nu află alt termen de exteriorizare mai potrivit decât cuvântul Psalmistului (Ps. 30, v. 22): «Bindecuvântat este Domnul că minunată a făcut mila sa în cetatea îngrădirii».

Aci în Clujul care a fost cetatea îngrădirii tuturor libertăților noastre religioase, culturale și politice, prin actul electoral de astăzi s-a așezat încă un stâlp puternic pentru templul măreț al culturii noastre religioase, morale și culturale.

Ca niște fii duhovnicești ai Înalt Prea Sfinției Tale făgăduim că vom pune toată omeneasca silință ca templul acesta să se poată înălța, cât mai curând, spre binele poporului dreptcredincios, spre întărirea statului nostru național și întru mărirea lui Dumnezeu, căruia se cuvine veșnică laudă și mulțămire pentru mila revărsată din belșug asupra bisericii noastre ortodoxe române.

Bunul Dumnezeu să vă răsplătească, Înalt Prea Sfințite Părinte, toate ostenele și stăruințele îndreptate spre înflorirea sfintei noastre biserici.”

Despre smerenia urbană

Eugen-Adrian Truța

smerenia înseamnă să fii în inimă cu Predica de pe Munte și Cele Nouă Fericiri, dar să vezi că te-ai înzăpezit pe muntele Celor Zece Legi și nu poți căuta la Rugul Aprins al credinței.

Smerenia înseamnă să vrei să ajungi pe Muntele Taborului, dar să te împotmolești pe anevoiosul drum al postului.

Smerenia înseamnă să te gândești mereu la cuvintele Evangheliei și să oftezi că nici măcar pe jumătate sau pe sfert nu le-ai împlinit.

Smerenia înseamnă să ierți fără mărețe strategii pedagogice aplicate celuilalt.

Smerenia înseamnă să zâmbești la ghișeu când un chip încruntat te primește.

Smerenia înseamnă să stai la coadă, dar să nu te prefaci că ești umil și nici afectat de lungimea rândului.

Smerenia înseamnă să vorbești din ce în ce mai stins când cineva strigă din ce în ce mai tare.

Smerenia înseamnă să nu intervievi brutal și indiscret într-o discuție, dar în același timp nu înseamnă să aprobi mecanic spusele interlocutorului.

Smerenia înseamnă să știi că vrei să fii mai bun, mai atent, mai jertfitor, dar să sesizezi mereu distanța până la virtute.

Smerenia înseamnă să vrei cerul în tine, dar să nu uiți că încă te hrănești cu roadele pământului.

Smerenia înseamnă să iubești slujbele Bisericii, dar să nu crezi nicio clipă că tu ești garantul dreptei lor săvârșiri.

Smerenia înseamnă să recunoști smerenia în ceilalți, dar să nu te transformi în protectorul abuziv al acestei virtuți.

Smerenia înseamnă să dai tot ce ai în suflet gândindu-te că poate a mai rămas ceva nedăruit.

Smerenia înseamnă să discuți senin cu cel care te-a acroșat în trafic, dar totuși să-i ceri asigurarea.

Smerenia înseamnă să fii extrem de sociabil, dar niciodată să nu-ți epuizezi ființa sau adâncurile în fața celorlalți.

Smerenia înseamnă să-i convingi subtil pe ceilalți că funcția ta nu e ființa ta.

Smerenia înseamnă să mai rabzi atunci când toți îți spun că nu mai e nimic de răbdat.

Smerenia înseamnă să te recunoști nu doar în greșelile tale, ci mai ales în răceala de a nu vrea să le depășești.

Smerenia înseamnă o clipă de credință adâncă în lungul șir de în-doieli ale zilei.

Smerenia înseamnă să ceri credință ca unul care niciodată nu a avut gustul ei.

⁹ Sebastian Stanca, *Episcopia Ortodoxă Română...*, pp. 145-146.

¹⁰ Roman Ciorogariu (1852-1936), episcop al Oradei între anii 1920 și 1936, n.ed.

Cultul tinereții

Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta

U se poate întreprinde nimic lăsând deoparte valorile în putere. Afirmatia se referă, cu siguranță, la tinerețea fizică, întrucât vârsta tânără dispune de o anumită capacitate executivă, dar și conceptualizantă, care devine tot mai rezonabilă pe măsura trecerii timpului. Mă refer aici la capacitatea omului tânăr de a percepe, de a recunoaște și de a respinge prompt zonele mortificate. E mare lucru ca în dispozitivul social, politic, economic să ai asemenea „detectoare” ale acelor zone care, epuizate deja semantic, consumă inutil energie economică, politică, socială etc.

Pe de altă parte, tinerii reprezintă categoria umană cea mai eficientă, datorită faptului că, având impresia eternității, au un potențial de jertfă uimitor cu care se pot zidi lucruri mărețe. Să nu uităm că Avram Iancu, avea 25 de ani atunci când, pe Muntele Găina, l-a înfruntat pe Împăratul Franz Joseph. Viitorul Prim-ministru al României, Alexandru Vaida Voievod nu împlinise încă 30 de ani când, în 1891, a elaborat împreună cu Aurel C. Popovici „Replica” junimii academice române ca răspuns la „Memoriul” studenților maghiari de la universitățile din Budapesta și Cluj, prin care aceștia doreau hegemonia unei singure națiuni, cea maghiară.

Totul sau nimic era crezul tinerilor plecați pe frontul Marelui Război, mulți dintre ei voluntar. Nu au lipsit marii scriitori, care ne-au lăsat nu doar pagini ale literaturii române, ci și pagini de istorie. Unii dintre ei au devenit eroi, alții au pierit, nemaipucând să se întoarcă în fața colii de hârtie: au scris, doar cu sânge, pe câmpul celor mai tragice bătălii ale Primului Război Mondial.

În anul 1946, viitorul Arhiepiscop și Mitropolit Valeriu Anania, pe atunci student la Cluj, a condus greva medicinștilor în calitate de președinte al Centrului studențesc „Petru Maior”. În acele vremuri, peste împărțirile politice, viața academică a Clujului era dominată fără doar și poate de suflul românesc și naționalism monarhic, în opoziție cu comunismul care începuse să se instaleze în posturile de conducere. Cu două zile înainte de 10 mai 1946, studențimea clujeană condusă de tânărul monah Anania, a fost cea care, scandând „Vom venii de Zece Mai/ Pentru Regele Mihai...”, a încercat să facă un zid de apărare în jurul monarhiei pe care populația o considera garantul democrației.

În primăvara anului 1949, în casa soților Elisabeta și Gheorghe Rizea din Nucșoara, membrii grupării „Haiducii Muscelului”, aflați sub conducerea lui Gheorghe Arsenescu și a fraților Toma și Petre Arnăuțoiu, au decis să se opună puterii comuniste nou instalate și s-au refugiat în Munții Făgăraș de unde aveau să înceapă lupta pentru libertate. Povestea femeii, devenită deja un simbol al rezistenței anticomuniste, avea să rămână în istorie drept un exemplu de curaj și loialitate. „Viteaza din Nucșoara”, cum i s-a spus de-a lungul timpului, a îndurat 12 ani de temniță grea și torturile Securității pentru că a susținut activ luptătorii anticomuniști refugiați în Munții Făgăraș.

Să ne amintim de chipul luminos, fără umbre al regretatului actor Florian Pittiș. În tinerețe, acesta ne-a învățat să vedem și altceva dincolo de lungul nasului pe care ni-l arătau comuniștii. Un atlet împotriva dogmatismelor, împotriva prostului gust, un semănător de libertate. De dincolo de Veșnicie, vocea marelui actor continuă să ne îndemne: „Nu vă lăsați constrânși, de nimeni și de nimic. Nici de vremuri, nici de oameni. Eliberați-vă de toți și de toate, cu gândul că trebuie să trăiți pentru adevăr. Căci doar adevărul vă va face liberi. Și numai liberi veți putea atinge în viață fericirea”.

Mai important decât a gândi liber este a gândi drept și deabia atunci câștigi libertatea, și de aceea omul este împresurat de propuneri de libertate, dinspre ideologii și religii. Toate promit libertatea, adică lucrul cel mai scump omului, călcăiul lui Ahile, al sufletului omenesc. Din aceeași pricină, Însuși Dumnezeu tratează cu indicibilă delicatețe această dispoziție a omului; niciodată nu-i încalcă libertatea, fiindcă știe bine că iubirea neliberă este catastrofală. Așadar, a iubi cu adevărat înseamnă a iubi liber. Prin urmare, nu poți fi liber în afara adevărului, dar nu poți fi liber nici prin adevărurile înjumătățite care ignoră, răstălmăcesc sau pur și simplu reprimă.

Dacă încerci să compari fiecare adevăr – politic, științific cu cel religios – îți dai seama că, deși pledoariile lor sunt uneori seducătoare, acestea intră în competiție cu adevărul Învierii lui Hristos. Aduceți-vă aminte de pledoaria Marelui Inchizitor în dialog cu Hristos. În „Frații Karamazov”, Hristos suportă în tăcere rechizitoriul pe care îl face Marele Inchizitor și care la prima vedere dă impresia că are dreptate cu carul. Pentru a te

convinge că argumentele Inchizitorului, care toate pledează pentru libertate, sunt totuși eronate, n-ai altceva de făcut decât să le încerci justetea părelnică, adică să experimentezi.

Tot ce faci din iubire liberă este creație spirituală, iar fidelitatea pe care ți-o cere Dumnezeu este chiar fidelitatea Lui, fidelitatea Îndrăgostitului de om! Dumnezeu are nevoie, în primul rând, de ferovrea ta creatoare. Și creația înseamnă iubire, ca și procreația.

În decembrie 1989, mii de tineri au ieșit în stradă pentru a-și revendica dreptul la o nouă viață. Mulți dintre ei nu împliniseră încă 18 ani. Visau o Românie liberă, acest cuvânt sfânt care le invadea sufletul. Întrebat dacă au fost mucenici tinerii din decembrie, Părintele Dumitru Stăniloiaie, a dat un răspuns sugestiv: „Aș compara pe tinerii revoluției cu pruncii uciși de Irod. De un Irod modern, mult mai crud, care nu putea tolera pe Hristos. Pruncii uciși de Irod, nu erau conștienți de jertfa lor, în vreme ce morții din decembrie știau că merg la moarte. Sacrificiul lor trebuie canonizat, și ar trebui să capete o semnificație mondial-creștină. Să-i pomenească toate Bisericele Ortodoxe (...) Martirii noștri ar putea fi prăznuiți fie pe 22 decembrie, fie pe 20, odată cu pruncii uciși de Irod”.

Tinerii nu se gândesc, în prealabil, egoist la consecințele unei acțiuni pe care o inițiază, fapt pentru care sunt și ușor de exploatați! În România, acest potențial a fost batjocorit. El a funcționat când a trebuit, fiind la originea uriașelor și insolitelor jertfe care ne-au răscolit istoria, după care impostorii s-au repezit să pună mâna pe putere și să se socotească cu adversarii.

O vreme, tinerii au asistat de la peluză la această penibilă reglare de conturi, după care, văzând că întreaga politică a țării ascultă de legea talionului, s-au depolitizat brusc, au încercat să se implice în afaceri, au văzut că și aici totul este blocat de corupție, birocrăție și fiscalitate delirantă, iar atunci când au înțeles acest lucru și-au luat frumos tălpășița care încotro. Aceasta înseamnă însă o uriașă diminuare a condiției fizice a României. E ca și cum ar fugi tinerețea dintr-un om. Cei care au rămas, au un potențial profesional inhibat, fiind condamnați la stagnare, rutină și subdezvoltare, cu speranța grav diminuată că în instituția în care lucrează, v-a conta cu adevărat evaluarea și promovarea profesională meritorie. Și atunci ne întrebăm: De ce? Nu e nevoie de ei? De ce nu există loc pentru ei?

Închei amintind din nou că dintre toate adevărurile, numai unul te eliberează cu adevărat: „cel al lui Hristos”, Care, primul în lume, spune: „Adevărul vă va face liberi!”. În rest nu uitați că-n curtea școlii, sub nuc, seara se strâng tinerii pletoși și cântă la chitară...

Un dosar de cenzor

Dr. Silviu-Constantin Nedelcu

ercetând în continuare subiectul cenzurii presei ortodoxe în timpul regimului comunist¹, după susținerea tezei mele doctorat (2018), am făcut un drum până la sediul central al Arhivelor Naționale ale României, în luna martie a.c., unde am identificat în fondul C.C. al U.T.C. – Cadre, dosarul nr. M – 459 (filele 1 – 9), dosarul unui cenzor de la Departamentul Cultelor: Ecaterina Durosov Macheev.

Deși încercasem cu câteva luni înainte, și puțin după aceea, de-a lua legătură cu familia sa, pentru a afla mai multe informații „direct de la sursă”, demersurile mele au eșuat².

Reîntorcându-mă la dosarul identificat, am descoperit un fel de CV al cenzorului Ecaterina Durosov Macheev, ce se întinde pe 9 file, din care se poate contura un profil al și ne poate ajuta să înțelegem mai bine persoana în cauză.

Acest „dosar de cadre” de la C.C. al U.T.C. – Cadre conține, în ordinea filelor, următoarele documente: 1) o Caracterizare a tatălui, fără titlu, datată în 21.IX.1962 (f. 1); 2) o Autobiografie, datată în 20.IX.1962 (f. 2 – 7); 3) Fișa personală de evidență a cadrelor, din 19.IX.1962 (f. 8 – 9).

Pe dosarul personal al acesteia apare scris cu cerneală albastră: *Durosov Macheev (Durosov) Ecaterina. Sclntea timeretului.*

¹ Trebuie să mărturisesc faptul că acest subiect, grație imboldului provenit din partea d-lui Prof. univ. dr. Marian Petcu de la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, din cadrul Universității din București, m-a cuprins ca un microb, din dorința de-a scoate adevărul la lumină. Aduc, pe această cale, mulțumirile mele și îi sunt recunoscător d-lui Profesor Marian Petcu pentru susținerea necondiționată și ajutorul oferit „cu timp și fără timp” în vederea studierii acestui vast subiect, al cenzurii din timpul regimului comunist.

² Căutând pe internet am găsit un număr de telefon fix al unei persoane cu numele Ecaterina Durosov Macheev (căsătorită Burloiu), care avea adresa undeva în cartierul Drumul Taberei din București. Am telefonat și, după ce m-am recomandat, mi-a răspuns o voce de bărbat, despre care am aflat că era soțul dumneaei, însă aceasta murise în 2017. Firește, din motive lesne de înțeles, dânsul nu a avut niciun fel de deschidere să-mi povestească despre activitatea de cenzor la Departamentul Cultelor a soției sale, deși i-am spus că intențiile mele sunt sincere și făcute exclusiv în scop științific, și anume: pentru aflarea adevărului cu privire la cenzura cărților și revistelor ortodoxe de către Departamentul Cultelor.

În primul document, *Caracterizarea tatălui ei*, din 21.IX.1962, prezintă locurile de muncă unde a lucrat acesta: „din anul 1919, după demobilizare, până în anul 1957, când a fost pensionat, tatăl meu Macheev Durosov Ion, de profesie mecanic auto, a lucrat la următoarele instituții: din anul 1919 până în anul 1927 la Atelierul de Reparații Auto din Chișinău, iar din 1927 până în 1929 la Societatea Auto-Transport din Cernăuți. Apoi din 1929 până în 1942 a lucrat ca șofer la pictorul Paul Verna [...] din 1942 până în 1944 a lucrat la Societatea Solagra; iar din 1944 până în 1946 la Serviciul Poștei Sovietice [...] în anul 1946 a intrat la Sovromlemn, la Direcția Generală, unde a lucrat până în anul 1954 când în urma desființării societății, a fost transferat la Ministerul Industriei Lemnului [...] în acest servici (sic!) a lucrat până la pensionare, în anul 1957”³.

Aceasta semnează în partea dreaptă: Macheev Durosov E.⁴

Al doilea document, și cel mai interesant în opinia noastră, reprezintă biografia sa ori acest scurt CV, de unde am putut afla informații deosebit de interesante cu privire la studiile sale și locurile de muncă.

Astfel, începe numele, Macheev Durosov Ecaterina, și cu data și locul nașterii, respectiv „24 mai 1936, în com. Herța, jud. Dorohoi, azi această comună face parte din regiunea Cernăuți a U.R.S.S.”⁵, spune apoi că nu lucrează nicăieri.

După ce vorbește despre locurile de muncă ale tatălui ei, Ion Macheev Durosov, apoi despre cele ale mamei, Eugenia Macheev. Vorbește despre fratele ei, Mihai Macheev, și despre soția acestuia, Ioana Macheev, ambii ingineri de profesie⁶.

Este menționat Ion Suceveanu⁷, un unchi din partea mamei, acesta fiind mecanic auto, și fratele său Constantin Suceveanu⁸, croitor de profesie.

Descrierea sa propriu zisă începe de la fila 4, unde spune că, în vârstă de 4 ani (1940) s-a stabilit în București împreună cu familia, la începerea războiului anti-sovietic⁹. Școala primară a absolvit-o în 1951, când a intrat la Liceul „Gh. Lazăr”, pe care l-a absolvit în 1954¹⁰. Tot în anul 1954 a intrat la Facultatea de Filozofie, secția Ziaristică, pe care a absolvit-o în 1959¹¹.

Primul său loc de muncă a fost la Biblioteca Academiei R.P.R., unde s-a angajat în septembrie 1960, „serviciul Depozite Exterioare cu funcția de bibliotecar-ajutor”¹². La 1 ianuarie 1962 a plecat de la Biblioteca Academiei și s-a angajat ca secretară tehnică la Casa de Cultură a Tineretului din Raionul 16 februarie 1962¹³, până la data de 1 iunie 1962¹⁴.

Apoi a lucrat în perioada 22 iunie – 15 septembrie 1962, în calitate de interpret pe lângă delegațiile străine, la C.C.S. Secția Internațională¹⁵.

La fila 6 vorbește despre activitatea sa politică, fiind membră a Uniunii Tineretului Muncitoresc la 30 mai 1951, când avea 14 ani¹⁶, fiind apoi și agitatoare și membră în comitetul U.T.M. pe casă, apoi în facultate pe lângă Biroul Organizației de Bază al P.M.R.

Documentul se încheie cu declarația că starea sănătății sale este bună și că nu este cunoscută sub alte nume¹⁷. Documentul este semnat la fel ca primul, în data de 20.IX.1962¹⁸.

De menționat faptul că atât în primul document cât și în cel de-al doilea sunt menționate persoane de legătură, de contact care o cunosc pe aceasta și pot oferi alte informații. Totodată sunt menționate, pe lângă funcția și locul de muncă, și adresele unde locuia aceia¹⁹.

În ultimul document menționat, *Fișa personală de evidență a cadrelor*, din 19.IX.1962, sunt redată într-un tabel informațiile prezentate în autobiografia sa²⁰. De reținut două informații care nu apar în autobiografia sa, și anume: 1) adresa unde a locuit, respectiv în Str. Berzei nr. 81, Raionul 16 Februarie²¹; 2) starea civilă la data de 19.IX.1962: necăsătorită²².

La începutul anilor '70, când avea aproximativ 35 de ani, o întâlnim pe aceasta la Departamentul Cultelor unde lucra în calitate de „lector” (a se citi cenzor) pentru revistele religioase. Se va căsători la scurt timp și își va schimba numele din *Durosov Macheev* în *Burloiu*.

În ceea ce privește cenzura revistelor ortodoxe, aceasta s-a ocupat de partea externă publicată în paginile lor, după cum apare menționat în rapoartele sale²³.

³ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 1.

⁴ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 1.

⁵ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 2.

⁶ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 3.

⁷ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 3.

⁸ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 4.

⁹ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 4.

¹⁰ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 4.

¹¹ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 4.

¹² ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 5.

¹³ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 5.

¹⁴ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 5.

¹⁵ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 5.

¹⁶ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 6.

¹⁷ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 7.

¹⁸ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 7.

¹⁹ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 1-7.

²⁰ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 8-9.

²¹ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 9.

²² ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M – 459, f. 9.

²³ ANIC, București, fond Ministerul Cultelor și Artelor, dosarul nr.

Mircea-Gheorghe Abrudan, *Protopopul Aurel Munteanu (1882-1940), martir al poporului român și mucenic al Bisericii Ortodoxe*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2020.

Volumul intitulat „Protopopul Aurel Munteanu (1882-1940), martir al poporului român și mucenic al Bisericii Ortodoxe” apărut la Editura Renașterea din Cluj-Napoca în anul

2020, este un alt studiu conceput de istoricul Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan, studiu prefațat de părintele Andrei Andreicuț (Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului și Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului). După cum reiese încă din titlul acestei cărți, distinsul istoric aduce înspre posteritate un omagiu martirului și mucenicului Bisericii Ortodoxe, cel ce a fost, prim-protopopul ortodox al Huedinului, Aurel Munteanu. Așa cum era de așteptat, autorul întocmește o succintă prezentare ale celor mai importante scrieri care l-au avut ca subiect central pe părintele Munteanu. Aflăm cu bucurie că prima monografie a fost realizată de membrii familiei sale, urmând o altă scriere concepută de cărturarul Valeriu Grigore Sima, respectiv o ultimă carte mai importantă privind viața și personalitatea protopopului, orânduită de eminentul profesor huedinean, Șteiu Nicolae. În continuare, cercetătorul aduce în atenția publicului câteva aspecte biografice, încorporând elemente ce țin de copilăria, studiile și familia părintelui. Printre aceste elemente biografice, putem identifica o seamă de dovezi care aveau să conducă la înfripirea unei prietenii „nemuritoare”, Aurel Munteanu fiind coleg de studii la Sibiu cu viitorul premier al României, poetul Octavian Goga. În anul 1907, „personajul principal al acestei cărți” s-a căsătorit cu Lucreția Pop, în urma iubirii lor rodind patru copii. Într-o altă secțiune, Mircea Abrudan se apleacă asupra prezentării activității pastoral-misionare pe care protopopul a dus-o în vatra Văii Drăganului. Încă de la bun început, acest cleric s-a poziționat ca un „pristol” pentru comunitățile creștine din spațiul geografic pe care-l păstora cu multă dedicare, pricepere și mai ales empatie. Era omul providențial care și-a pus toată ființa înspre emanciparea culturală și ecleziastică a credincioșilor de la poalele Munților Vlădeasa. După cum reiese din mențiunea cercetătorului Mircea Abrudan, cea mai glorioasă perioadă din inestimabila viață a părintelui Munteanu a fost timpul petrecut ca protopop al Huedinului. Aflăm că multitudinea de merite i-au fost recunoscute prin decernarea unor mărețe distincții precum: „brâu roșu”, „Răspłata muncii pentru biserică, clasa a II-a”, apoi „clasa I”. Poate cel mai remarcabil edificiu făurit de protopop, a fost ceea ce avem azi, Catedrala Moșilor, edificiu pentru care și-a asumat răspunderea, ducând la îndeplinire ridicarea sa. Cu mare bucurie putem constata că în momentul târnosirii Catedralei Moșilor, pe glia huedineană au pus piciorul o continuitate de semețe personalități academice, culturale ori militare. De o valoare științifică incontestabilă trebuie imperios să menționăm prezența profesorilor: Ioan Lupaș, Onisifor Ghibu, Florian Ștefănescu-Goangă, între care se afla generalul Antonescu, poetul Octavian Goga și prefectul Clujului- Eugen Dunca. Sfințirea bisericii a fost oficiată de episcopul Clujului, Nicolae Ivan și de episcopul Armei, Ioan Stroia, susținuți de un sobor de peste 25 de preoți, între care se afla și preotul cărturar dr. Sebastian Stanca. Meritele protopopului huedinean aveau să fie încă o dată recunoscute la finalul slujbei, când episcopul Ivan a oferit propria sa cruce de arhimandrit părintelui Munteanu, în semn de înalt respect și prețuire. Lucru apreciabil este faptul că Mircea Abrudan clădește o secțiune cuprinzătoare, focusându-se asupra martiriului protopresbiterului din 10 septembrie 1940. Din nefericire, era data la care prim-protopopul ortodox al Huedinului primea moarte martirică din partea hoardelor horthyste intrate în spațiul transilvan septentrional în urma *negrului* Dictat de la Viena. Cu stupoare

aflăm că ucigașii preotului erau cetățeni cu care acesta coabita în Huedin, „oameni” cu care dialoga în limba maghiară. Totuși, faptul că protopopul a arătat atâta respect față de limba lor și până la urmă față de comunitatea lor maghiară, pare că nu a fost de ajuns, iar „respectul” lor privind persoana lui Aurel Munteanu a fost dovedit cu prisosință în acțiunea ucigașă întreprinsă ziua la amiza mare fără nici o minimă reținere. „Calvarul” protopopului a continuat și după asasinarea sa, pentru că horthyștii nu au acceptat oficierea slujbei religioase în mod tradițional, iar mulțimea de oameni adunată în cimitir a fost rapid disipată de soldații maghiari. Mai mult, episcopul Nicolae Colan nu a avut permisiunea de-a se prezenta la slujbă, ceea ce denotă o altă solidă dovadă a lipsei de bun simț și respect la adresa protopresbiterului. Martiriul său nu a fost uitat, iar autorul făurește o secțiune închinată imaginii protopopului în posteritate. Cu profundă bucurie aflăm că la Brașov a avut loc o slujbă de pomenire a sa, oficiată de preotul Vasile Coman și Ștefan Rusu, protopop de Târgu Mureș, iar o altă slujbă de pomenire s-a ținut la Pitești, în prezența văduvei Lucreția și a ficei lor, Hortenzia. De asemenea, în semn de recunoștință o stradă din orașul Huedin a primit numele protopopului, iar numele său străjuiește și școala din Valea Drăganului. Respectul pentru personalitatea lui Aurel Munteanu a fost arătat și de actualul urmaș al său în scaunul protopopesic al Huedinului. Prin străduința părintelui Dan-Ionuț Lupușan, osemintele părintelui și a plutonierului Nicula, „confrate de soartă” cu Munteanu, au fost deshumate, iar mormântul a fost refăcut cu travertin. Același părinte Lupușan a instituit pe bună dreptate trei distincții în memoria „nemuritoare” a protopopului Munteanu. Înspre finalul lucrării, există o secțiune a unor „Anexe documentare” unde sunt reliefate o seamă de predici, cuvântări ținute de Aurel Munteanu în diferite locuri, respectiv o secțiune a unor „Anexe fotografice” care ilustrează fără îndoială activitatea sa, dar mai ales iubirea pe care componenta demografică creștină de sub poalele Vlădeșei o purta acestui martir și Sfânt. Incontestabilul studiu al istoricului Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan se încheie cu o postfață solidă întocmită de profesorul universitar Vasile Pușcaș.

Drd. Mădălin-Sebastian Lung
Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca

Olivier Clement, *Întrebări asupra omului*, ediția a II-a, traducere și note de IPS Iosif, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, și PS Siluan, Episcopul Ortodox Român al Italiei, Editura Apostolia, Editura Reîntregirea, Paris și Alba-Iulia, 2019.

Olivier Clement a fost cu certitudine un om care a marcat istoria

Ortodoxiei și a contribuit la creșterea vizibilității ei în spațiul francez. Prestigiul său are în spate profunda trăire a sentimentului religios și o operă teologică de mare profunzime, fundamentată pe Sfânta Scriptură și tradiția Bisericii. De aceea, nu este deloc surprinzătoare editarea și reeditarea constantă a textelor sale în diferite spații culturale, confesionale și geografice.

Între aceste reeditări se numără și de curând apăruta ediție secundă a frumosului volum intitulat *Întrebări asupra omului*, tradus de către Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, și Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Ortodox Român al Italiei, ambii ucenici ai marelui teolog. Cel dintâi dintre traducători este și cel care semnează cuvântul înainte (p. 7-8), dublat de un prolog (p. 9-14) al părintelui profesor Boris Bobrinskoy, ce conține în fapt alocuțiunea rostită cu prilejul ceremoniei solemne de acordare a titlului de doctor în teologie de către Institutul Saint-Serge autorului avut în vedere, eveniment petrecut la data de 16 februarie 1997. Predoslovia traductorială este importantă nu doar datorită faptului că îl familiarizează pe cititorul aflat pentru prima dată în contact cu opera lui Olivier Clement cu contextul scrierilor sale, ci și datorită modului în care Părintele Mitropolit Iosif reușește să încă-

dreze antologia de texte avute în vedere în contextul holistic al operei sale, arătând că gânditorul francez a făcut din *taina persoanei umane* un leitmotiv al cercetării sale teologice și al propriei vieți:

„Admirația și respectul profund pentru Profesorul Olivier Clement pleacă de la ceea ce el aprofundează de-a lungul vieții sale și numește *misterul (taină) persoanei umane*. Mi-am dat seama din lungile și frumoasele sale cursuri de Teologie, Istorie a Bisericii sau Teologia Sfinților Părinți, de importanța pe care o are pentru creștinii și societatea de astăzi în general, faptul de a spune cine este omul, de a vorbi despre el cu multă pertinentță, scoțând în evidență frumusețea absolută dată omului de către Omul-Dumnezeu. Olivier Clement a avut pentru tot omul un respect imens, considerându-l după chipul și asemănarea lui Dumnezeu și deci demn de toată cinstirea de care suntem capabili, pentru că Dumnezeu Însuși i-a acordat omului toată cinstirea și dragostea care pot veni de la El” (p. 7).

Frumoasa antologie cu conținut antropologic este apoi segmentată în nouă capitole mari. Ea debutează cu un text ce insistă asupra rolului pocăinței (p. 15-32) în înțelegerea omului coroană creației, după care aduce în atenție intens analizată temă a creării omului după „chipul lui Dumnezeu” (p. 33-52), prezentând aspecte precum originea trinitară a noțiunii de persoană, raportul dintre persoană și fire, „riscul lui Dumnezeu” sau drumul de la chip la asemănare ca ideal al vieții creștine. Cea de-a treia parte a demersului teologic (p. 53-72), prezintă omul ce tocmai fusese definit prin intermediul relației cu divinitatea în contextul dimensiunii comunitare a ființei umane, pe care o definește ca fiind o formă de manifestare a iubirii.

Capitolul al patrulea (p. 73-84) are apoi o conotație de-a dreptul isihastă, autorul vorbind aici despre „locul inimii”. Antropologia este văzută în cheie pnevmatologică, iar abordarea trece dinspre teologia abstractă, utilă și necesară, având o dimensiune prevalent estetică, înspre chestiunile practice. În aceeași notă se va menține și prezentarea din cel următor, intitulat: „Destinul eros-ului” (p. 85-110), în cadrul căruia accentele vor cădea cu precădere pe valențele antropologice ale vocației monahale, în timp ce, în capitolul al șaselea (p. 111-130), cele expuse anterior vor fi reanalizate, de această dată prin prisma relației cu divinitatea.

Capitolul al șaptelea (p. 131-147) va fi cel care va prezenta omul într-un context cosmologic, mai puțin catehetic însă decât cel al unor autori patristici precum Fericitul Augustin, Sfântul Vasile cel Mare sau Sfântul Grigore de Nyssa, și mai spiritualizat din perspectiva mesajului, în vreme ce, penultima unitate tematică va insista asupra dimensiunii estetice a Ortodoxiei (p. 148-172), în cadrul căreia, ipostaza antropologică are, nu doar în spațiul iconic, ci și în imagistica teologică, o valoare aparte. În încheiere, Olivier Clement se oprește asupra „pietrei de poticnire” a antropologiei creștine, respectiv moartea (p. 173-187), oferind nu doar un eseu de o frumusețe structurală și de mesaj aparte, ci și o corelare a antropologiei cu marile teme teologice și plasarea ei în contextul ecleziologic, singurul în care se poate întrevădea soluția la urmarea căderii protopărinților. Martoră a Învierii, Biserica este în opinia lui, cea în care omul este chemat să preguste Împărăția și să ia contact cu nemurirea, prin lucrarea harului. De aceea, formulările metaforice nu lipsesc în descrierea ei. Iată, de exemplu, cum o prezintă teologul francez:

„Și aceasta este Biserica, în profunzimea-i sfântă: matriță baptismală, potir euharistic, deschidere făcută de înviere pentru totdeauna, în acoperământul infernal al lumii căzute. Biserica – Taină a Celui înviat – este locul, și singurul, în care, fără nici o separație, bucuria pascală, «Sărbătoarea sărbătorilor» și biruința asupra morții și asupra iadului se oferă libertății noastre, pentru ca ea să devină creatoare și să colaboreze la manifestarea definitivă a acestei biruințe, la transfigurarea definitivă a istoriei și a universului” (p. 178).

Bine scrisă, complexă și profundă, prezentată într-un limbaj ce ar putea fi considerat de-a dreptul „dezingambat” pentru teologia contemporană, lucrarea lui Olivier Clement se constituie într-un text antropologic fundamental, plasându-l, alături de teologi precum Panaghiotis Nellas, în rândurile marilor oameni care au contribuit la crearea unui discurs suculent și valid, ce a descoperit lumii bogăția Ortodoxiei și actualitatea ei. Datorită celor doi ierarhi, Înaltpreasfințitul Părinte Iosif și Preasfințitul Părinte Siluan, ea este, pentru a doua oară oferită publicului românesc, într-o haină elegantă, un limbaj plăcut și atractiv, însoțită de scoliile și notele editoriale și micile comentarii, utile, ale traducătorilor. Datorită importanței ei și a actualității temei tratate, nu putem decât să semnalăm cu bucurie apariția unui astfel de text și să îl recomandăm călduros cititorilor care vor să descopere o față a Ortodoxiei academice, ușor diferită de cea cu care au fost obișnuiți până acum.

Ierom. Maxim (Morariu)

Biserica și Medicina, în vreme de pandemie

Meniuț Maximilian

Bespre Mircea Gelu Buta trebuie mai întâi să menționăm faptul că viața lui se împletește în jurul a două profesii: este medicul care lucrează cu cei mai tineri pacienți cărora încearcă să le aline durerile, fiind pediatru, apoi cea de scriitor, propunându-ne prin cărțile lui o altfel de abordare a lumii. În perioada cât a fost manager al Spitalului Județean de Urgență Bistrița a realizat un lucru inedit: este ctitorul a trei biserici ce se află în incinta spitalelor din municipiu, fiind printre primii din țară care a realizat nevoia prezenței bisericii în viața pacienților. Apoi, a realizat un eveniment unic la nivel național, Simpozionul „Medicină și Teologie” care aduce în fiecare an la Bistrița personalități marcante din medicină și teologie. În calitate de cadru universitar la Facultatea de Teologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, îi apropie pe vizitatorii preoți de tainele Mediciniei, știut fiind faptul că un om aflat pe patul de spital are nevoie atât de doctorul sufletesc, cât și de cel trupesc. Este doar o scurtă carte de vizită a ceea ce a făcut Mircea Gelu Buta, aflat, iată, la o nouă apariție editorială. Jurnalul intitulat „Vremuri de molimă”, apărut la Editura Renașterea a Mitropoliei Clujului, surprinde anul 2020 ce avea să schimbe viața noastră, a tuturor.

Punându-și aceleași semne de întrebare ca noi toți legat de apariția CoVid-19, Mircea Gelu Buta le structurează și analizează și prin ochiul medicului, precum și a scriitorului. Jurnalul debutează în martie 2020, atunci când își notează, pe 11, că numărul celor morți de coronavirus a depășit 600 în Italia, fiind, în același timp, ziua în care „s-au închis pentru două săptămâni toate școlile din țară”. Și așa a început povestea cu școala online, pentru care eram total nepregătiți, atât autoritățile care nu au reușit să-i ajute pe copii cu tablete, cât și profesorii, unii dintre ei aflați la vârsta pensionării, cărora le-a fost greu să-și schimbe modul de predare, iar apoi copiii care au avut propriile lor metode de a nu fi atenți la ore. Rezultatele dezastruoase, în ciuda tuturor eforturilor, s-au văzut la examenele de absolvire.

Are dreptate Mircea Buta când recomandă să vorbim, în cazul pandemiei, de distanțare fizică, nu de distanțare socială, pentru că, chiar dacă nu s-au mai văzut față către față, oamenii, până la urmă, au socializat între ei prin rețelele de comunicare. Mircea Gelu Buta este un intelectual îmbisericit asumat și cred că jurnalul de față poate fi așezat sub semnul a ceea ce spunea Petru Creția: „Dragostea este îndelung răbdătoare și plină de blândețe”. Sărbătorile ne-au găsit, pentru prima dată, într-o altfel de comuniune, nu una fizică. „Este Buna Vestire și am o strângere de inimă la gândul că nu voi putea merge la biserică”, nota Gelu Buta, cel care a petrecut, la fel ca noi, sărbătorile altfel în 2020. Iată, de Paști, scrie în „Jurnal” că a urmărit Liturghia Pascală la televizor „iar la sfârșit ne-am așezat la masă”. A fost anul în care preoții au fost cei care au dus la casa credincioșilor anafura, în noaptea Învierii cu toții aprinzând lumânarea în propria casă, iar mai apoi am ieșit în balcoane sau curte și am cântat, din vecin în vecin, pentru a răsună cetatea - „Hristos a Înviat!”. Deși preoții au fost singuri, rugându-se pentru întreaga comunitate în fața sfintelor altare, Lumina a coborât din înaltul cerurilor, dându-ne din nou speranța.

Două luni mai târziu, pe 17 iunie, Gelu Buta nota: „Am intrat astăzi, după trei luni, într-o biserică, m-am închinat la icoane, am spus o rugăciune... având sentimentul că trăiesc din nou o ordine firească”. De normalitatea aceasta a legăturii dintre creștin și Sfânta Biserică, care la noi nu este doar una imaginară ci chiar fizică, aveam nevoie. La sărbătoarea Sfântului Ilie, autorul notează în „Jurnal”: „Ca

medic, afluența credincioșilor la biserică... trebuie să mă îngrijoreze, dată fiind ignorarea regulilor de distanțare fizică într-o perioadă în care contaminările cu morbul molimei au sporit în mod îngrijorător... În același timp, aș fi ipocrit dacă nu aș recunoaște că nu pot ignora toate aceste manifestări de credință creștin ortodoxă”. Până la urmă, oamenii aveau nevoie de prezența bisericii în viața lor. „Omul trebuie să-și reamintească, mai ales în împrejurările pe care le trăim, că este vulnerabil și are mereu nevoie de asistență divină”, spune Gelu Buta, cel care completează că „Hristos este Medicul prin excelență; Doctorul sufletelor și al trupurilor”. De multe ori, în pledoariile lui, Mircea Gelu Buta vorbește despre legătura dintre suflet și trup, medicii zilelor noastre regăsind importanța conlucrării științei medicale cu a tainelor religiei.

Era perioada în care Gelu Buta își nota în jurnal 15.000 morți în Italia, 10.000 în Spania, 8.000 în Franța, iar mai târziu, peste o lună, 100.000 în New York. Între aceste cifre ne-am gestionat fiecare cum am știut frica, nădăjduind în salvarea de la Cel de Sus. Și, în marea aceasta de întuneric, mai apărea câte o speranță, precum cea din Duminica Floriilor, în care Mircea Buta declara: „Păsările au început să cânte din nou la Paris, de când poluarea și zgomotul au scăzut foarte mult, și tot acolo se plimbă rațe pe străzi, în timp ce în Sardinia, de când traficul maritim aproape că a dispărut, delfinii ajung până în unele porturi”. Iată că, în locurile unde se retrage omul, natura, cu toate viețuitoarele ei, înfloresc.

Anul acesta de izolare a fost un an bun pentru lectură, așa cum remarcă și autorul jurnalului, cel care înserează citate din cărțile pe care le citește în această perioadă. Atent la presa vremii, atât la cea din țară, cât și la cea din Italia, Spania sau Franța, Gelu Buta surprinde în „Jurnal”, din temele abordate de jurnaliști. Nu-i scapă nici frământările economice, notând, pe 14 iulie, faptul că Colosseumul nu mai avea decât 10% din cei 35.000 de turiști ce-l vizitau zilnic, iar muzeele Vaticanului au avut numai în luna iunie pierderi de 11 milioane euro.

Economia a fost la pământ, iar turismul paralizat, în Roma, din 1200 de hoteluri funcționând, în acea perioadă, doar 200. „La aproape o jumătate de an după ce mai întâi s-a insinuat, iar apoi s-a arătat pretutindeni în lume, morbul CV-19, încep să apară și la noi atât păreri cât și mărturii, însă prea puține depășesc locul comun”, scria în 22 august Mircea Buta. Despre apariția la televizor a fel și fel de păreri, mai mult sau mai puțin avizate, despre modul în care ne-am condus pe drumul veșniciei pe cei dragi, nemaivăzându-i la chip din momentul în care au ajuns la spital, despre rădăcinile acestui virus și mutațiile lui, despre vaccin s-ar putea scrie multe.

Acolo unde este îndoială, unde omul în suferință își agață firul vieții de o speranță, avem nevoie de specialiști care să ne încurajeze. „Un medic îmbisericit ar putea fi socotit ca făcând parte din aleasa tagmă a intelectualilor iconici, a acelei specii de intelectuali formați deopotrivă ca doctori de suflete și ca doctori de trup, cu alte cuvinte, cu preocupări și competențe deopotrivă pământești și cerești”, declară Mircea Buta. Într-adevăr, unde lucrezi pomenind mereu, prin rugăciuni, puterea divinității, totul stă sub semnul nădejzii.

Am trecut cu toții prin această perioadă grea și se pare că încă lucrurile nu s-au așezat. „Rămâne de văzut dacă oamenii vor înțelege că molima prin care trecem la nivel planetar, care nu ar exista fără îngăduința lui Dumnezeu, este înțeleasă ca un avertisment pedagogic de îndată ce ea țintește cel mai tare în petreceri, mobilitate extremă și în refuzul de accepta anumite constrângeri, refuzul smereniei deghizat sub multe expresii, în frunte cu protestele și petrecerea Revelioanelor în stradă”, declară Gelu Buta.

Cartea lui Mircea Gelu Buta poate fi citită și în cheia moralității, pentru că, dincolo de criza sanitară prin care am trecut, de apariția acestui virus care a venit în vremuri în care am uitat parcă de misiunea noastră pe pământ, ne-am îndepărtat din ce în ce mai mult de credință. Viitorul va sta tocmai în revenirea la structurile sănătoase din viața noastră, la regăsirea cărării celei drepte de care ne-am îndepărtat alergând după idoli deșeți.

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj (august 2021)

Se emnalăm două apariții editoriale:

- Mitropolitul Ilarion Alfeyev, Taina Sfântă Bisericii. Introducere în istoria și problematica disputelor imiaslave, ediție îngrijită de Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, traducere de pr. drd. Mihai Bodnariuc și diac. Roman Onica, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2021, - Medicii și Biserica, vol. 19, Provocări medicale, teologice, sociale și culturale, întâlnite în contextul marilor epidemii, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2021.

În zilele de 4 și 5 august 2021 a avut loc în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca cel de-al 27-lea congres al Asociației Foștilor Deținuți Politici și Victime ale Dictaturii din România. În sesiunea de deschidere a luat cuvântul Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

Joi, 12 august 2021, IPS Serafim Joantă, Arhiepiscop al Germaniei, Austriei și Luxemburgului și Mitropolit Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord a săvârșit Sfânta Liturghie în Capela Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și l-a hirotonit preot pe studentul Vlad Săcălean pentru Parohia Freiburg.

Cu ocazia Praznicului Adormirii Maicii Domnului, la Mănăstirea Nicula, a fost săvârșită în seara zilei de 14 august 2021 de către Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, Vecernia cu Litie și Slujba privegherii. Cuvântul de învățătură a fost rostit de protopopul de Gherla, Pr. drd. Paul-Iulian Isip.

La finalul slujbei Prohodului Maicii Domnului a predicat Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Clujului.

Duminică, 15 august 2021, Sfânta Liturghie a fost oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, înconjurat de un sobor impresionant de preoți și diaconi, în prezența a mii de credincioși.

Răspunsurile la strană, la toate aceste sfinte slujbe, au fost date de Corul de cameră „Psalmodia Transilvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de Părintele prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale de Teologie „Isidor Todoran”.

Și la Mănăstirea Dobric, de Praznicul Adormirii Maicii Domnului, a fost săvârșită în seara zilei de 14 august 2021 Vecernia cu Litie și Slujba privegherii. Cuvântul de învățătură a fost rostit de Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană. La finalul slujbei Prohodului Maicii Domnului a predicat Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci. Duminică, 15 august 2021, Sfânta Liturghie a fost săvârșită de Preasfințitul Părinte Episcop vicar Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

În cadrul primei ediții a Taberei „Universitatea de Vară Părintele Ilie Moldovan”, organizată de Arhiepiscopia Alba Iuliei și Mănăstirea Oașa la Schitul „Sf. Ioan Evanghelistul” din Găbud, luni, 30 august 2021, Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, directorul Departamentului de Teologie Ortodoxă al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a susținut prelegerea: Provocările sfârșitului vieții omului din perspectiva Bioeticii creștine.

În ziua de 31 august 2021 s-a desfășurat, la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, examenul pentru obținerea gradului didactic II pentru profesorii de Religie care a constat în două probe scrise la Metodica predării specialității și Elemente de Pedagogie și Psihologie. Au participat și au promovat 10 cadre didactice din județele: Cluj, Bistrița-Năsăud, Sălaj, Maramureș, Suceava și Neamț. Comisia de evaluare a fost formată din Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci (președinte), Conf. univ. dr. Vasile Timiș, Conf. univ. dr. Ramona Răduț-Taciu și Conf. univ. dr. Cornelia Stan.

Dr. Dacian But-Căpușan

† **VASILE Flueraș**
EPISCOP EMERIT AL CLUJULUI

August 2021

01 august
(Duminică – Începutul Postului Adormirii Maicii Domnului)

Asistă la Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal, rostind ecfonise și binecuvântări.

Face o vizită în parohia „Adormirea Maicii Domnului”, din cartierul clujean Mănăstur (parohi: Pr. Protopop Hognogi Dănuț Liviu și Pr. Dorin Ioan Ielciu).

04 august
Face o vizită pastorală la Mănăstirea „Sfânta Troiță” din localitatea Feleacu, județul Cluj. (stareț: Arhim. Alexandru Ghent, slujitor: Pr. Aurel Someșanu)

05 august
(Sfântul Ioan Iacob Hozevitul)
Cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, asistă la Slujba de Priveghere, la Schitul „Schimbarea la Față” din localitatea Măgureni, protopopiatul Orăștie, județul Hunedoara.

06 august
(Schimbarea la Față a Domnului)
Cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, asistă la Slujba Sfintei Liturghii săvârșită de părintele exarh al Episcopiei Devei și Hunedoarei, Arhim. Andrei Coroian, la Schitul „Schimbarea la Față” din localitatea Măgureni, protopopiatul Orăștie, județul Hunedoara.

07 august
(Sfânta Teodora de la Sihla)
Asistă la Sfânta Liturghie săvârșită în Paraclisul Episcopal rostind ecfonise și binecuvântări.

08 august
În Paraclisul Episcopal asistă la Sfânta Liturghie, unde rostește ecfonise și binecuvântări.
Face o vizită în parohia „Adormirea Maicii Domnului”, din cartierul clujean Mănăstur (parohi: Pr. Protopop Hognogi Dănuț Liviu și Pr. Dorin Ioan Ielciu).

A consemnat Pr. Gheorghe-Daniel Puian

† **BENEDICT Bistrițeanul**
EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

August 2021

1 august: în Duminică a VI-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în Parohia Câmpia Turzii V (Biserica între blocuri). Binecuvintează lucrările de renovare făcute atât în interiorul, cât și în exteriorul lăcașului de rugăciune. Hirotesește iconom pe PC Pr. Raul George Rațiu, parohul bisericii și oferă diplome de aleasă cinstire; seara, de la ora 18⁰⁰, slujește Paraclisul Maicii Domnului și predică în parohia clujeană Învierea Domnului. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopop de Cluj II;

2 august: de la ora 19⁰⁰, în Parohia Mociu (Protopopiatul Cluj I), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește predica. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopop de Cluj I;

3 august: slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive; seara, în Parohia Sfinții Ioachim și Ana din cartierul clujean Bulgaria, oficiază Paraclisul Maicii Domnului și rostește predica;

4 august: program de audiențe la birou; de la ora 18⁰⁰, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură în Parohia Ghirold (Protopopiatul Gherla);

5 august: de sărbătoarea Sfântului Ioan Iacob de la Neamț, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în tabăra ASCOR din localitatea Scind-Frăsinet; în continuare, susține o conferință omagială dedicată Mitropolitului Bartolomeu Anania; de la ora 18⁰⁰, în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăstur, slujește Vecernia cu Litie și rostește un cuvânt de învățătură;

6 august: de sărbătoarea Schimbării la Față, liturghisește și predică la Mănăstirea Chelie-Turzii (Protopopiatul Turda); seara, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură în Parohia Vișoara din același protopopiat;

7 august: săvârșește Sfânta Liturghie și predică la Centrul de îngrijire a vârstnicilor Sfântul Vasile cel Mare și Sfântul Iulian din localitatea Popești. Oficiază slujba Parastasului pentru adormitul întru Domnul, Horațiu-Iulian Șolea, fiul cititorilor centrului. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopop de Cluj I; seara, slujește Privegherea la Mănăstirea Mihai-Vodă. La final, rostește un scurt cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Rus, Protopop de Turda;

8 august: în Duminică a VII-a după Rusalii, liturghisește și predică, în sobor de preoți și diaconi, la Catedrala Mitropolitană; face o vizită la Centrul de recuperare neuro-motorie Beclean; de la ora 19⁰⁰, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură în Parohia Nușeni (Protopopiatul Beclean);

9 august: participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial; vizitează tabăra de tineri de la Centrul misionar de tineret „Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi. Rostește un cuvânt ocazional despre folosirea timpului liber din vacanță într-un mod benefic; seara, slujește Paraclisul Maicii Domnului și predică în Biserica Sfântul Ioan Botezătorul din Năsăud;

10 august: face o vizită la Mănăstirea Cormaia (Protopopiatul Năsăud); de la ora 18⁰⁰, în Parohia Tiha Bârgăului (Protopopiatul Bistrița), oficiază Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură;

11 august: program de audiențe la birou; de la ora 18⁰⁰, slujește Paraclisul Maicii Domnului și predică în Parohia Răchițele (Protopopiatul Huedin);

12 august: săvârșește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive; seara, în Parohia Șirioara (Protopopiatul Beclean), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește predica;

13 august: program de audiențe la birou; de la ora 18⁰⁰, în Biserica Sfântul Ierarh Nectarie din Municipiul Dej, oficiază Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură; în Parohia Iclod, întâmpină pelerinii spre Mănăstirea Nicula, veniți din localitatea Valcău de Jos (jud. Sălaj). Rostește rugăciuni pentru călătorie și un scurt cuvânt de folos duhovnicesc;

14 august: liturghisește și predică la Mănăstirea Nicula (Protopopiatul Gherla); seara, slujește Vecernia cu Litie, Paraclisul și Prohodul Maicii Domnului la Mănăstirea Dobric (Protopopiatul Beclean);

15 august: de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, în sobor de preoți, săvârșește Sfânta Liturghie și predică la Mănăstirea Dobric, cu ocazia hramului;

16 august: de Sfinții Martiri Brâncoveni, alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei și de PS Părinte Macarie (Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord), săvârșește slujba de tânosire a bisericii de la Mănăstirea Mărișel (Protopopiatul Huedin), urmată de Sfânta Liturghie. Rostește un cuvânt festiv la finalul slujbei de sfințire;

17 august: primește o delegație a Bisericii Romano-Catolice din Istanbul, condusă de Fr. Lucian Abalintoaiei, secretarul general al Conferinței Episcopilor Catolici din Turcia;

18 august: program de audiențe la birou;

19 august: slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive; în Parohia Valea Mare (Protopopiatul Năsăud), oficiază Sfânta Taina a Botezului pentru prunca Ayana Ioana, fiica fam. Pr. Paroh Aurel Birta; vizitează tabăra de tineri de la Centrul misionar de tineret „Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi. Le vorbește tinerilor despre tentațiile perioadei adolescenței și răspunde la întrebări;

20 august: program de audiențe la birou;

21 august: la biserica din complexul studentesc Hașdeu, oficiază Sfânta Taină a Cununii pentru tinerii Florin și Maria Ioana Enea; de la ora 14⁰⁰, la Mănăstirea Nușeni (Protopopiatul Beclean), slujește Taina Sfintei Cununii pentru teologul Lenuț Ileni și Iulia Alexandra;

22 august: în Duminică a IX-a după Rusalii, săvârșește slujba de resfințire a bisericii, urmată de Sfânta Liturghie, în Parohia Țagu (Protopopiatul Beclean). După citirea Sfintei Evanghelii rostește predica. Hirotesește întru

iconom pe PC Pr. Ioan Daniel Dascălu, parohul comunității. Oferă Ordinul Episcop Nicolae Ivan pentru mireni domnului Vasile Codrea, primarul comunei Budești, Ordinul Sfântul Pahomie de la Gledin domnului Ioan Gliga, epitrop al parohiei, Ordinul Sfinții Martiri Năsăudeni domnului Ovidiu Roman și diplome de aleasă cinstire celor care s-au implicat în renovarea și înfrumusețarea lăcașului de cult; de la ora 18⁰⁰, în Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil din cartierul clujean Dâmbul Rotund, slujește Vecernia și participă la lansarea cărții „Fântâna lui Iacob”, autor Eugen Barz. Rostește un cuvânt apreciativ la adresa volumului de poezii;

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, la Mănăstirea Cormaia (protopopiatul Năsăud), cu prilejul hramului, 29 august 2021.

23 august: oficiază o slujbă de binecuvântare a lucrărilor de renovare efectuate la clădirea sediului Grupării de Jandarmi Mobilă „Ștefan Cicio-Pop” din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt festiv;

24 august: face o vizită pastorală pe valea Bârgăului;

25 august: program de audiențe la birou;

26 august: în localitatea Mărișel, vizitează tabăra de tineri din cadrul Asociației Tinerilor Cluj. Ține o meditație despre provocările din perioada adolescenței;

27 august: slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive; de la ora 11⁰⁰, în Parohia Dăbâca, oficiază slujba înmormântării pentru adormita întru Domnul, Melania Oros, soția preotului pensionar Gherasim Oros; de la ora 18⁰⁰, slujește Acațitul Sfântului Moise Arapul, anticipând hramul parohiei misionare închinată acestui sfânt de la Pata-Rât. Rostește un cuvânt de învățătură;

28 august: în incinta Parcului Etnografic „Romulus Vuia” din cartierul clujean Gruia, săvârșește Sfânta Liturghie, apoi oficiază Sfânta Taină a Cununii pentru tânărul teolog Ion Oimberg și soția sa Daniela; de la ora 13⁰⁰, în Parohia Micești (Protopopiatul Turda), slujește Cununia pentru tinerii Mircea și Teodora Mocian; seara, la Mănăstirea Cormaia (Protopopiatul Năsăud), slujește Vecernia cu Litie și rostește un scurt cuvânt de învățătură;

29 august: de sărbătoarea Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul (Duminică a X-a după Rusalii), liturghisește și predică la Mănăstirea Cormaia, cu ocazia hramului;

30 august: alături de PS Părinte Visarion, Episcopul Tulcii, slujește Sfânta Liturghie în Parohia Sfântul Ierarh Nicolae și Sfântul Ierarh Alexandru din Sulina (Protopopiatul Tulcea), prăznuind pe cel de-al doilea sfânt ocrotitor al bisericii. Rostește predica;

31 august: face un pelerinaj în părțile Dobrogei;

A consemnat Arhid. Sergiu Iustin Pop, secretar de cabinet

† **ANDREI**
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde herziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

August 2021

1 august

În Biserica „Sfântul Apostol Toma” din cartierul clujean Mărăști (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de domnul Adrian Eugen Truță, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În curtea Centrului Eparhial din Cluj-Napoca, oficiază slujba de sfințire a unei copii a icoanei Maicii Domnului de la Nicula, care urma să fie dusă de către un grup format din credincioși ai Catedralei Mitropolitane, conduși de PCuv. Protos. Natanael Zanfirache, în parohia Negreni, protopopiatul Huedin. Rostește un cuvânt duhovnicesc și îi binecuvintează pe toți cei prezenți.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

2 august

În biserica parohiei Ceaba, protopopiatul Gherla (paroh: Pr. Adrian Grigoreanu), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură.

În curtea bisericii din Ceaba, săvârșește slujba de sfințire a Monumentului Eroilor și cea a Parastasului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

3 august

La sediul Instituției Prefectului Județului Cluj, participă la ședința de organizare a hramului Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Nicolae Moldovan, starețul mănăstirii.

În biserica parohiei Miceștii de Câmpie, protopopiatul Beclean, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură. Hirotesește întru sachelar pe părintele paroh Cosmin Ionuț Drăgan. Conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” cântărețului bisericii, Liviu Berbecar.

Oficiază slujba de binecuvântare a amplexelor lucrări realizate la casa parohială din Miceștii de Câmpie și cea de sfințire a unei noi Troițe amplasată în curte. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor de renovare realizate la Căminul Cultural din Miceștii de Câmpie. Rostește un cuvânt de felicitare.

4 august

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, participă la deschiderea celui de-al XXVII-lea Congres al Asociației Foștilor Deținuți Politici și Victime ale Dictaturii din România. Rostește o rugăciune de binecuvântare și un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Sfântul Ierarh Nectarie” din Dej (paroh: Prot. Ioan Bufta), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Mădălin Mihai Mureșan. Rostește un cuvânt de mângâiere.

La Mănăstirea „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul” de la Piatra

Craiului, protopopiatul Huedin, asistă la ultima parte a Privegherii și face o vizită pe șantierul noii bisericii.

5 August (Sfântul Ioan Iacob Hozevitul)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Piatra Craiului, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Biserica „Buna Vestire” din Beclean (paroh: Prot. Dragoș Cristian), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul postului de radio „Renașterea”.

6 August (Schimbarea la Față a Domnului Hristos)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Ilva Mare, protopopiatul Năsăud, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Face o vizită pe șantierul de înnoire al bisericii din Lunca Ilvei, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Victor Alexandru Brici). Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul postului de radio „Renașterea”.

În Biserica „Învierea Domnului” din Câmpia Turzii, protopopiatul Turda (parohi: Pr. Aurelian Cherecheș și Pr. Sebastian Zăhan), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură.

7 august

În biserica din Vultureni, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Vlad Ciceo), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură. Conferă domnului Ioan Batin, Ordinul „Mihai Vodă”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, în curtea casei părintești din Oarța de Sus, Maramureș, oficiază slujba de sfințire a apei și cea de sfințire a unei noi Troițe, 9 august, 2021.

8 august

Săvârșește slujba de resfințire a bisericii parohiei Turda Nouă I. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată, în curtea bisericii, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui paroh, Ioan Gheorghe Retegan, distincția „Crucea Transilvană”.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

9 august

Face o vizită pe șantierul de înnoire al capelei din incinta Seminarului Teologic din Cluj-Napoca (slujitor: Arhim. Samuel Cristea).

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” de la Oarța de Sus, județul Maramureș.

În curtea casei părintești din Oarța de Sus, oficiază slujba de sfințire a apei și cea de sfințire a unei noi Troițe. Rostește

un cuvânt duhovnicesc. Conferă domnului Ionuț Daniel Brata Goga, inițiatorul proiectului, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

În biserica din satul natal, Oarța de Sus, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură. Împlinește tradiționalul ritual al întreitiei înconjurării a bisericii.

10 august

Acordă postului TVR Cluj un interviu dedicat sărbătorii Adormirii Maicii Domnului.

În biserica parohiei Cornești, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Dănuț Gheorghe Pinteia), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură.

Oficiază slujba Punerii Pietrei de Temelie pentru Așezământul de copii „Sfintele Mucenițe Sofia și fiicele sale Pistis, Elpis și Agapis” din Cornești. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

11 august

Face o vizită la Spitalul Militar de Urgență „Dr. Constantin Papilian” din Cluj-Napoca.

În biserica parohiei Dej II (parohi: Pr. Cătălin Alexandru Feier și Pr. Emil Sabadiș), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură. Conferă domnului profesor Ion Mureșan, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

12 august

Cu prilejul împlinirii a 105 ani de la înființarea Armatei a IV-a, actualmente Divizia IV Infanterie „Gemina” din Cluj-Napoca, în Piața „Avram Iancu”, pe platoul din fața Teatrului Național, săvârșește o slujbă de Te-Deum, rostește un cuvânt duhovnicesc și asistă la ceremonialul militar organizat cu acest prilej. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Petru Pah, Șeful Statului Major al Diviziei IV.

La sediul Garnizoanei Cluj, participă la momentul festiv al inaugurării Muzeului Militar „Mareșal Constantin Prezan”, filială a Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”. Săvârșește slujba de sfințire a unei Plăci Comemorative și rostește un cuvânt de felicitare.

În Cimitirul Central din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Maria Minciuna. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În biserica din Viile Tecii, protopopiatul Bistrița, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură. Conferă părintelui paroh, Daniel Bogdan, Or-

dinul „Episcop Nicolae Ivan”. Acordă domnului Damian-Iustin Muntean, primarul comunei Teaca, distincția „Crucea Transilvană”, iar domnului viceprimar, Florin Oltean, îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

Săvârșește slujba de sfințire a noii Capele Mortuare din Viile Tecii. Rostește un cuvânt de felicitare.

13 august

În Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, a parohiilor Turda Oprișani I și Turda Oprișani IV (parohi: Pr. Cătălin Veronel Varga și Pr. Alexandru Sima), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură.

Oficiază slujba de binecuvântare a amplexelor lucrări de renovare realizate la casa parohiei Turda Oprișani I. Rostește un cuvânt de felicitare.

14 august

În ajunul hramului Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, conduce procesiunea îndătinată din

➤ Gherla înspre mănăstire. În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Gherla (parohi: Pr. Mircea Dinu Bidian și Pr. Nicolae Muntean), oficiază slujba de binecuvântare a începerii procesiunii și cea de sfințire a unei copii a Icoanei Maicii Domnului de la Poceaev (Ucraina), realizată prin cheltuiala PCuv. Protos. Natanael Zafirache și a ucenicilor săi. Rostește un cuvânt organizatoric.

La Mănăstirea Nicula, la sosire, împlinește tradiționalul ritual al înconjurării bisericii de lemn și săvârșește o slujbă de mulțumire. Rostește un cuvânt duhovnicesc și binecuvîntează începutul sărbătoririi festive a hramului. Este însoțit de domnul Adrian Eugen Truță, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Pe altarul de vară al Mănăstirii Nicula, slujește Vecernia Mare cu Litie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Începând cu orele 22.00, pe altarul de vară al mănăstirii, slujește Utrenia în cadrul căreia s-a cântat Prohodul Maicii Domnului. Împlinește ritualul înconjurării bisericii celei mari cu icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni.

15 August (Adormirea Maicii Domnului)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Nicula, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă distincția „Crucea Transilvană” rapsodului popular bistrițean, Cornelia Ardelean Archiudean.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

16 August (Sfinții Martiri Brâncoveni)

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, cărui îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

Cu prilejul hramului, împreună cu PS Părinte Macarie și PS Părinte Benedict Bistrițeanul, săvârșește slujba de sfințire a noii biserici a mănăstirii de la Mărișel, protopopiatul Huedin.

Pe altarul de vară al Mănăstirii „Sfinții Martiri Brâncoveni” de la Mărișel, împreună cu cei doi ierarhi prezenți, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt duhovnicesc. Hiroteseste întru protosinghel pe PCuv. Ierom. Paisie Plic, duhovnicul mănăstirii și întru stavroforă pe maica stareță Casiana Lup. Conferă domnului Alin Tișe, președintele Consiliului Județean Cluj, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”. Domnului primar Viorel Ghic și domnului Traian Mariș le conferă Ordinul „Mihai Vodă”. Conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” domnului Sever Simionca și Adrian Oneț, iar domnului arhitect Călin Bumb îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

17 august

Face o vizită pe șantierul bisericii Mănăstirii „Petru Rareș Vodă” de lângă Cetatea Ciceului, protopopiatul Beclean.

Face o vizită în parohia Ciceu Corabia (paroh: Pr. Ciprian Gheorghe Stănișor). Este însoțit de PC Pr. Dragoș Cristian, protopopul de Beclean.

18 august

În biserica parohiei Șirioara, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Radu Viorel Petri), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Vasile Vultur, fost paroh în localitatea Blăjenii de Jos. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Biserica „Intrarea în Templu a Maicii Domnului” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), participă la momentul festiv al decernării titlului de Cetățean de Onoare al municipiului, părintelui Nicolae Feier. Rostește un cuvânt de felicitare.

19 august

La împlinirea a 420 ani de la moartea Voievodului Mihai Viteazu, la Mănăstirea „Mihai Vodă” din Turda, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

La monumentul lui Mihai Viteazu, ridicat pe locul unde voievodul a fost asasinat, săvârșește slujba Parastasului și rostește un cuvânt duhovnicesc. Asistă la ceremonialul militar și cultural organizat cu acest prilej.

La „Casa Măiereană” din Anieș, protopopiatul Năsăud, participă la recepția oferită cu prilejul împlinirii a 70 ani de viață de către PC Pr. Ioan Dâmbu, protopopul Năsăudului. Săvârșește o scurtă slujbă de mulțumire și rostește un cuvânt de felicitare.

20 august

La Chilia „Sfinții Părinți Athoniți Siluan și Sofronie” de la Lăzești, județul Alba, îl vizitează pe ieromonahul Rafail Noica.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de felicitare. Din partea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, îi acordă părintelui Teodor Mureșan distincția „Crucea Patriarhală”. Conferă părintelui Ioan Câmpean, cel de-al doilea paroh, Ordinul „Mihai Vodă”. Domnului primar al municipiului, Costan Morar, îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”, iar doamnei Ioana Brenda Morar și domnului Ioan Dordoi și Gheorghe Giurgiu le conferă Ordinul „Mihai Vodă”. Conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” domnului Dorin Munteanu și Călin Bumb, iar domnului Vasile Șuteu, Cătălin Augustin Cheder, Gavril Baias și Leonard Marcu le conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

23 – 27 august

Face o vizită în Croația. Vizitează obiective culturale și religioase din această țară. Este însoțit de PC Pr. Ioan Bufta, protopopul Dejului.

28 august

Face o vizită la Sanctuarul Marian de la Máriapócs din Ungaria.

29 August (Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul)

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

30 august

În biserica din Ciceu Mihăiești, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Călin Vaida), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Alexandru Șerban, fost paroh în Ciceu Corabia. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la sediul protopopiatului Dej, în vederea rezolvării unor probleme administrative.

În Piața Unirii din Cluj-Napoca, asistă la spectacolul de operă Nabucco de Giuseppe Verdi, prezentat în cadrul Festivalului Opera Aperta 2021, susținut de Orchestra, Soliștii, Corul și Ansamblul de balet de la Opera Națională Română din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Adrian Eugen Truță, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

31 august

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul organizat pentru ocuparea postului de preot la parohia Reteag, protopopiatul Beclean.

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor.

În sala principală a clădirii „Casino” din Parcul Central din Cluj-Napoca, cu prilejul Zilei Limbii Române, asistă la ceremonialul cultural organizat cu acest prilej, de către primăria Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvîntare. Este însoțit de PC Pr. Cornel Copean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de Preasfințitul Părinte Macarie, Episcopul Europei de Nord, și de Preasfințitul Părinte Timotei Prahoveanul, Episcop vicar patriarhal, săvârșește dumezeiasca liturghie la biserica cu hramurile „Sfânta Trime și Sfinții Trei Ierarhi” de pe Dealul Florilor din Dej, cu prilejul sfințirii acesteia, 22 august, 2021.

21 august

În Biserica din Bucea, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Mircea Dejeu), oficiază Taina Sfintei Cununii pentru robii lui Dumnezeu Eric Augustin și Ioana Labbé. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul” de la Piatra Craiului, protopopiatul Huedin.

În biserica din Vălenii Șomcutei, județul Maramureș, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru robii lui Dumnezeu Anghel Ovidiu și Ligia Elena Riti-Petruș. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Hotel „Sun Garden” din Dej, se întâlnește cu PS Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord și PS Părinte Timotei Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor. Preasfințitului Părinte Timotei îi acordă distincția „Engolpionul și Crucea Transilvană”.

22 august

Împreună cu PS Părinte Macarie și PS Părinte Timotei Prahoveanul, oficiază slujba de sfințire a Bisericii „Sfânta Treime și Sfinții Trei Ierarhi” de pe Dealul Florilor din Dej. Rostește un cuvânt duhovnicesc și îi acordă părintelui paroh, Teodor Mureșan, distincția „Crucea Transilvană”.

Pe o scenă special amenajată în curtea bisericii de pe Dealul Florilor din Dej, împreună cu ierarhii prezenți, slu-

Despre Euharistie în cuvinte românești

Marian Bota

Dumnezeu l-a înzestrat pe om, în vederea desăvârșirii sale, cu posibilitatea de a (se) cunoaște și de a (se) comunica. Cunoașterea obișnuită se realizează

după un sistem referențial, în cadrul căruia asocierea dintre idee și realitate prinde chip la nivelul minții. Acest „chip” îl vom numi imagine ideatică. Nu este nici ideea în sine, nici realitatea, ci modul în care omul a reușit să înțeleagă, în circumscrierea propriei firi, „cele ce sunt”. Cu cât decalajul dintre idee și realitate este mai mare, cu atât cunoașterea este mai deficitară ori nu există. Dacă ideea nu corespunde realității, omul se află în înșelare, iar dacă realitatea nu este în conformitate cu ideea, ne situăm în tărâmul ficțiunii.

Comunicarea se face prin cuvânt. El întrupează fonetic, deci tangibil omului, imaginea ideatică. O serie de factori facilitează ori îngreunează comunicarea, și anume transmitătorul, receptorul și cultura locală. Cel din urmă element implică capacitatea unui popor de a sesiza esențele și nuanțele. Dacă poporul dă dovadă de o sensibilitate aparte, cuvântul, deci „întruparea” imaginii ideatice, va purta amprenta realității pe care o reprezintă în însăși alcătuirea sa fonetică și etimologică. Raportându-ne la Dumnezeiasca Liturghie, vom încerca să înțelegem și să dovedim sensibilitatea poporului român. Dincolo de simțirea sa, mai mult ori mai puțin conștientă, cuvintele sale, aparținând câmpului semantic al Euharistiei, nu sunt doar simple asocieri între sunet și imagine.

Înainte de a analiza primul termen, exprimăm următorul adevăr de credință: Jertfa istorică de pe Cruce și Jertfa euharistică de pe Altar sunt una și aceeași. Prima s-a realizat cândva, în zorii Bisericii, iar cea de-a doua continuă să se săvârșească, fără a multiplica Jertfa și a atenta la unicitatea ei. Identitatea desăvârșită presupune confundarea Jertfitorului și Jertfei istorice cu Jertfitorul și Jertfa euharistică. Și, într-adevăr, Hristos este „Cel ce aduce și Cel ce Se aduce”, fie că s-a întâmplat pe Golgota, fie că se întâmplă pe Sfintele Altare. Mijlocul prin care se ajunge la similitudinea desăvârșită dintre Jertfa Bisericii și Jertfa lui Hristos este **prefacerea** Darurilor de pâine și vin în Trupul și Sângele Mântuitorului. Cuvântul este compus din prefixul „pre” și substantivul „facere”. Elementul de compunere înseamnă „înainte” ori „anterior”, deci Jertfa euharistică este o „înainte-facere”, un fapt realizat dinainte. Fiind mai mult decât o simplă asociere, acest termen denotă înțelegerea Bisericii Ortodoxe Române cu privire la Euharistie, înțelegere nuanțată de-a lungul atâtor secole de creștinism. Astfel, pornind doar de la structura cuvântului, aflăm că în timpul Dumnezeieștii Liturghii se săvârșește ceva dinainte-săvârșit, de unde deducem că Liturghia este înfăptuire „întrupătoare” a singurei Jertfe mântuitoare. Ea face prezent pe Cel deja-jertfit și pe Cele-ale-Sale-jertfite, adică Trupul înnomenirii Sale și Sângele ispășirii noastre.

Limba română păstrează pentru „prefacere” două sinonime. Aducerea Bisericii „se transformă” și „se preschimbă” în Aducerea lui Hristos. În funcție de perspectivă, putem fie să elogiem primul verb, fie să îl discredităm. „Trans” provine din latină și înseamnă „dincolo” ori „peste”, iar „formă” se referă la aspectul exterior. Prin urmare, prefacerea Darurilor este ceva tainic, ascuns vederii, dincolo de aspectul văzut și superior sensibilității noastre grosiere. Pe de altă parte, sensul consacrat al termenului „transubstanțiere”, caracteristic teologiei

tru întreaga lume Darurile de pâine și vin: „Aducându-ne aminte, așadar, de această poruncă mântuitoare și de toate cele ce s-au făcut pentru noi: de cruce, de groapă [...] ale Tale dintru ale Tale, Ție Ți-aducem de toate și pentru toate”. Imediat după oferire urmează epicleza, momentul în care dăruirea aceasta devine aceeași cu dăruirea de Sine a lui Hristos. Pentru aceasta Euharistia este „înainte-schimbare”, căci în ea se face prezent unicul schimb mântuitor, deja realizat, adică viața lui Hristos pentru viața lumii. „Preschimbare” are aceeași funcție ca și „prefacere”. Împăcând tensiunea dintre trecutul mântuirii noastre și prezentul liturgic, mărturisește posibilitatea omului contemporan de a fi părtaș la unica Jertfă izbăvitoare.

Limbajul popular păstrează pentru actul împărtășirii euharistice verbul „cuminecare”, iar pentru Euharistie substantivul „cuminecătură”. Într-o încercare de a „diseca” termenul, obținem „cu” + „mine” + „care”. Dacă identificăm în ultimul segment o rămasă a cuvântului „măncare”, Euharistia este hrana care ne aduce împreună. Singurul cusur al cuvântului este păruta surclasare a dimensiunii personale în defavoarea dimensiunii comunitare: „cu mine”. Dacă etimologia ar fi validă, se poate ca ea să descopere o rană veche a Bisericii Ortodoxe, în general, și a Bisericii Ortodoxe Române, în particular. Începând cu dispariția disciplinei catehemenatului și cu convertirea în masă la creștinism pe considerente politice, Euharistia a devenit din ce în ce mai mult un act

personal, nu comunitar-ecclesial. Viziunea în cauză însoțește, până în ziua de astăzi, practica rarei împărtășiri. Termenul originează, însă, din latinescul „communico” - a face comun, a împărtăși, a împărți. Un alt cuvânt popular pentru Împărtășanie este „grijanie”. Etimologia sa implică verbul „a griji”, asumat în limba română pe filieră slavă. Poate că pentru român omul are grijă de sine când caută să se împărtășească cu Trupul și Sângele Mântuitorului, ori că ele însele constituie cea mai strașnică îngrijire de care e capabil să beneficieze. Sau că asupra lor trebuie să se răsfrângă grija cea mai rafinată a creștinului. Toate alternativele implică centralitatea Împărtășaniei.

Examinarea termenilor românești aparținând câmpului semantic al Euharistiei ne adâncește ori ne confirmă cunoașterea. Analiza s-a făcut pornind de la structura cuvintelor. Ele au imprimată în alcătuirea lor o serie de potențiale înțelesuri, deci sunt mai mult decât simple asocieri între sunet și concept. Aceste cuvinte reușesc, în baza semnificației deduse, să afirme unicitatea Jertfei lui Hristos, „prezentizarea” ei în Dumnezeiasca Liturghie, posibilitatea părtașiei la Jertfa mântuitoare și posibilitatea mântuirii. Cuprinzând toate aceste dimensiuni, putem afirma că poporul român, înzestrat cu o sensibilitate aparte, a reușit să codifice în limbajul său esența teologiei euharistice.

Hristos euharistic, frescă sec. XVI, Cipru

romano-catolice, face din prefixul „trans” sinonim parțial pentru „schimbare”. În această logică, „transformarea” este „schimbare a formei”, lucru străin de realitatea euharistică. În privința formei, este necesar să intuim valențele prefacerii. Din Maica Domnului Hristos își primește omenitatea, iar omenitatea este nedespărțită de forma specifică ei. Astfel, când trupul omului devine Trupul lui Hristos, și chipul acestui trup devine chipul Trupului Său. Prefacerea este similară Întrupării. Pâinea devine Trupul Mântuitorului, dar și chipul pâinii devine chipul Trupului, vinul devine Sângele Său, dar și chipul vinului devine chipul Sângelui.

În analiza cuvântului „preschimbare” urmăm logica de la „prefacere”. Euharistia este „înainte-schimbare. După Sfântul Evanghelist Matei, Hristos a venit ca „să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți” (Matei 20, 28), iar Sfântul Apostol Pavel vorbește despre Mântuitorul ca despre Cel care „S-a dat pe Sine însuși ca preț de răscumpărare pentru toți” (I Timotei 2, 6). „Răscumpărare” îl redă pe grecescul ἀντίλυτρον. Acesta din urmă trimite la ideea de schimb, deci Hristos este Cel care S-a dat în schimb o dată pentru totdeauna, spre a răscumpăra lumea din moarte. Și în Dumnezeiasca Liturghie există o oferire în schimb. Ajuns la momentul anamnezei, preotul oferă pen-

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcop-Vicar BENEDICT BISTRITĂNUL

Vicepreședinte onorific
PS Episcop Emerit VASILE FLUERAȘ

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor-șef:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. dr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Loghin, Protos. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Nicoleta Pălimaru, Elena Pârnu, Arhim. Simeon (Pintea), Arhid. Sergiu Iustin Pop, Pr. Gheorghe-Daniel Puian, Eugen Adrian Truța, Nicolae Turcan.

Tabăra de vară „ASCULTAȚI DE MAI-MARII VOȘTRI”

Anca-Maria Bica

„Dragii mei tineri, voi sunteți în floarea vârstei, trăiți-vă tinerețea! E a voastră! Și trebuie s-o trăiți înainte de a fi prea târziu, dar în limitele decenței și ale bunei cuviințe. Nu vă imaginați cât este de plăcut să-ți trăiești tinerețea fără ca mai târziu să-ți fie rușine sau să-ți pară rău de faptele pe care le-ai făcut.”

ÎPS BARTOLOMEU ANANIA

În perioada 30 iulie-9 august, Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR), filiala Cluj-Napoca, a organizat tradiționala tabără de vară intitulată în acest an „ASCULTAȚI DE MAI-MARII VOȘTRI”. La împlinirea a 100 de ani de la nașterea și 10 ani de la adormirea vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania, tematica aleasă pentru acest eveniment a avut drept scop omagierea acestei figuri emblematice pentru studenți, tineri și pentru întreg suflul românesc, dar și a mai multor părinți înduhovniciți care, de-a lungul timpului, au fost repere și buni îndrumători ai tuturor acelor care au făcut parte din ASCOR și nu numai. Pe lângă eruditul ierarh clujean, căruia i se datorează întru totul existența acestei filiale ASCOR la Cluj-Napoca, invitații le-au mai vorbit participanților și despre părintele Teofil Părăian – cunoscut drept „Părintele Bucuriei”, dar și despre Preasfințitul Vasile Someșanul – duhovnicul „bun și blând” al mai multor generații de tineri ascoriști.

De-a lungul celor unsprezece zile de tabără, participanții au avut bucuria de a dialoga cu diverși oameni care au crescut din punct de vedere duhovnicesc și nu numai în umbra părintelui Teofil, a Preasfințitului Părinte Vasile și a Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Bartolomeu. Dintre invitați, îi amintim pe Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Preasfințitul Părinte Macarie Drăgoi - Episcopul Europei de Nord, părintele Ștefan Iloaie, părintele Ioan Cojan, părintele Călin Ficior, părinții Iustin Miron și Gheorghe Sas,

părintele Marcel Andreica, doamna preoteasă Nicoleta Pălimaru și medicul chirurg Horia Necula. Astfel, pe durata întregii tabere, aceștia au evidențiat în fața tuturor celor prezenți, dată fiind și apropierea lor de cei sus numiți, aspecte mai puțin știute ale

personalităților Mitropolitului Bartolomeu, Preasfințitului Vasile sau părintelui Teofil.

În ceea ce privește programul taberei, acesta a fost unul extrem de bogat, atât din punct de vedere duhovnicesc, cât și din punct de vedere al activităților recreative și sportive, al jocurilor de echipă sau chiar al drumețiilor. O zi de tabără începea cu participarea la Sfânta Liturghie, care a fost săvârșită zilnic pe parcursul perioadei petrecute în Scind-Frăsinet, și continua, de obicei, cu catehezele ținute de către părintele Ciprian Negreanu sau cu discursurile invitaților. După masa de prânz, activitățile erau diversificate, participanții având marea șansă de a lua parte la diverse ateliere precum: atelierul de muzică psaltică, atelierul de chitară, atelierul de croșetat, atelierul culinar, atelierul de toacă, atelierul de sketching sau chiar atelierul de teatru.

După ateliere urma, de obicei, o binemeritată pauză în care doritorii puteau lua parte la jocurile sportive organizate sau puteau să folosească pur și simplu acest timp ca prilej de socializare sau odihnă. După tradiționala gustare de la ora cinci, urma un alt moment de referință, un răstimp de reculegere și de tihnă, și anume Paraclisul Maicii Domnului. Alte aspecte care încununau această dimensiune duhovnicească a taberei, pe lângă bucuria de a ne putea împărtăși zilnic cu însuși Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, au fost citirea neîncetată a Psaltirii, rostirea rugăciunii „Tatăl nostru” la ore fixe și chiar posibilitatea de a ne putea spovedi.

Seara continua adeseori cu un nou cuvânt ținut de părintele Ciprian sau de către un invitat, urmând ca apoi cântecele la chitară, jocurile de societate sau ceaiul și gustarea să fie cele care încheiau seara.

Pe lângă activitățile descrise anterior, participanții s-au mai bucurat să ia parte la Marele Joc, în cadrul căreia fiecare echipă avea de trecut mai multe probe, toate acestea dovedindu-se un minunat prilej de a cunoaște oameni noi și de a lucra în echipă. O activitate mult așteptată de către participanții din acest an și totodată o premieră pentru taberele ASCOR a fost plimbarea cu caiacele – sub atenta supraveghere a lui Alex, talentatul nostru instructor. Toți cei doritori au fost împărțiți pe mai multe serii, iar apoi s-au deplasat spre lacul de acumulare din Scind-Frăsinet și respectiv Beliș, unde au avut șansa de a se bucura de apă, de natură, unii de alții sau unde au reușit chiar să ecologizeze și o parte însemnată a lacului.

Tinerii și studenții au mai avut ocazia de a se implica în diverse jocuri de echipă, de pereche sau chiar individuale: tenis cu piciorul, badminton, volei și multe altele.

Drumețiile au avut și în acest an un rol deosebit de important. Pe parcursul celor unsprezece zile de tabără s-au organizat trei drumeții, cea dintâi la Cascada Văluț Miresei – aflată la o distanță de aproximativ 9 km de locul taberei, cea de-a doua pe Vârful Lespezi – relieful carstic, specific Munților Apuseni, le-a permis celor prezenți în această drumeție să viziteze și o peșteră de mici dimensiuni, iar cea de-a treia la ruinele unei mănăstiri vechi, distrusă de generalul Bukow, loc unde toți cei prezenți au cântat Paraclisul Maicii Domnului în cinstea tuturor acelor care au fost martirizați pe acele meleaguri.

Ceea ce îi conferă și o anumită specificitate acestei tabere, făcând-o diferită de toate celelalte, pe lângă dimensiunea duhovnicească, este faptul că marea majoritate a participanților dorm în cort pe toată durata taberei. Mai mult, participanții se gospodăresc singuri, formând zilnic echipe care sunt responsabile de pregătirea mesei, spălarea vaselor, igienizarea toaletelor și alte diferite treburi „casnice”.

Fiind în concordanță cu tematica taberei, mai mulți participanți s-au străduit să învețe două cântece, cântece care erau, în fapt, poezii ale Înaltpreasfințitului Părinte Bartolomeu adaptate magistral de către Bogdan Dincă, pe muzica renumitului Anton Pann. Un alt moment de referință și de bucurie deplină a fost prezența distinsei doamne preotese Nicoleta Pălimaru, care, în cadrul întâlnirii din această tabără de vară, și-a lansat și cartea intitulată *Întâlniri cu ÎPS Bartolomeu Anania. Pagini de jurnal (1992-1998)*, lucrare de excepție care a văzut lumina tiparului chiar în luna august a acestui an.

Finalul taberei a fost încununat de punerea în scenă a unui tablou reprezentativ din opera dramatică „Miorița” – scrisă de Mitropolitul Bartolomeu – de către mai mulți tineri, sub atenta coordonare a Ioanei Troinea. Tradiționalul foc de tabără, cântecele la chitară sau proiecțiile de poze și film au fost activitățile care au marcat sfârșitul taberei de vară din acest an. Acestea ne-au ajutat să privim retrospectiv la tot ceea ce a avut loc pe parcursul celor unsprezece zile de împreună-viețuire, aducându-ne imperios aminte de datoria de a da slavă lui Dumnezeu pentru purtarea de grijă neîncetată și pentru buna rânduială.

Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

“Recunoștința nu este o virtute ci este o bună deprindere, face parte din codul manierelor elegante, că știi să te porți.”

ÎPS BARTOLOMEU ANANIA

Arhetipul feminin și mântuirea lumii: Paul Evdokimov, Femeia și mântuirea lumii, trad. Gabriela Moldoveanu, Editura Sophia, București, 2015

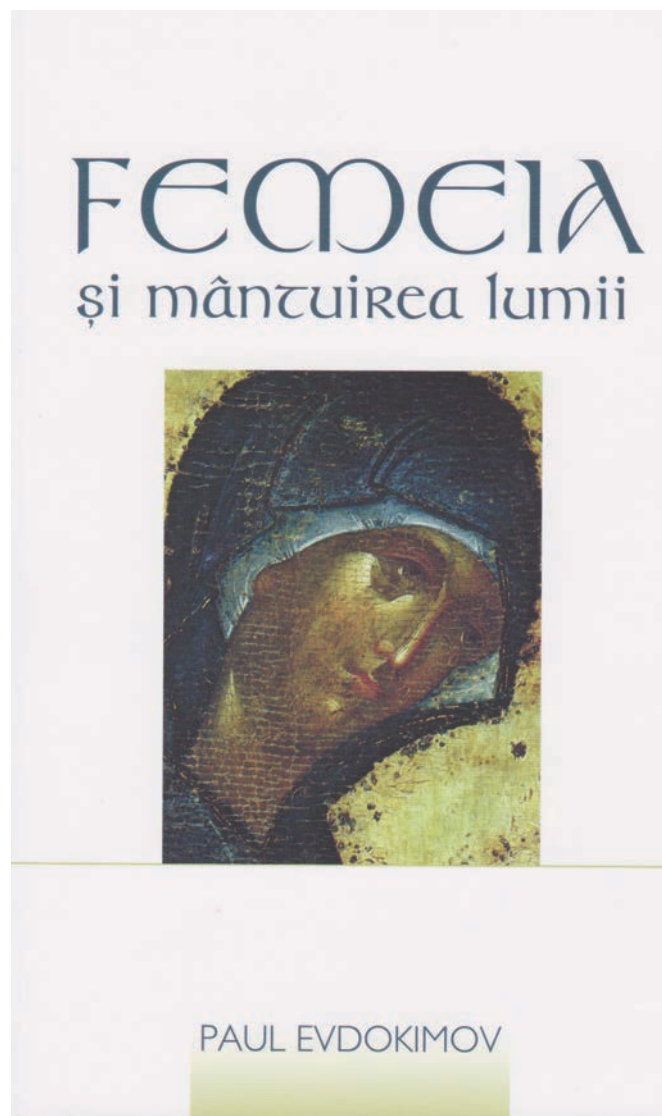
Lavinia-Teodora Sabou

Feolog foarte iubit al Ortodoxiei, Paul Evdokimov formulează niște reflecții complexe ce abordează numeroase domenii, menite să revigoreze, prin interpelarea lor, elemente ale tradiției răsăritene autentice deformate de-a lungul istoriei de împrejurări sociale și proiecții mentale. Temeluindu-și studiul pe izvoare din Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți, traversând prin elemente de istorie, filosofie și psihologie jungiană, întorcându-se mereu la scriitori contemporani, Paul Evdokimov caută să ofere un răspuns ortodox la întrebări foarte actuale despre drepturile femeilor în familie, în Biserică și societate. Susține existența unei singure naturi manifestate în cele două tipuri – masculin și feminin (*animus și anima*) – și asociază această idee cu exemplul Sfintei Treimi, oferind paralele și reprezentări revelatorii ce alcătuiesc o adevărată teologie a femeii. Convinși de influența nefastă a dominației masculine, în forma patriarhatului, în Biserică și societate, Evdokimov susține existența unei complementarități între menirea bărbatului și cea a femeii, între vocațiile și harismele lor.

Diferențele dintre firea masculină și cea feminină Evdokimov le atribuie nu unor probleme de ordin fiziologic sau psihologic, ci unei cauzalități spirituale ce rezidă în taina ființei umane percepute ca întreg. În opinia sa, „Femeia nu este maternă pentru că este aptă să zămislească în trupul ei, ci din însuși spiritul ei matern decurg însușirea fiziologică și corespondenta ei anatomie. [...] Trebuie restabilită adevărata ierarhie a principiilor și să se înțeleagă faptul că, în mod normativ, aspectul fiziologic și cel psihic al ființei umane depind de spirit, îl slujesc și îl exprimă” (Paul Evdokimov, *Femeia și mântuirea lumii*, p. 21). În acest context, Evdokimov consideră că latura duhovnicească a omului nu se constituie ca o a treia dimensiune sau „un al treilea etaj” al structurii umane, ci ca „principiul care se exprimă prin sufletesc și trupesc, făcându-le duhovnicești” (*Ibidem*, p. 54).

Ideea centrală a studiului lui Evdokimov este aceea că arhetipul prin excelență al femeii este Maica Domnului, femeia îmbrăcată în soare din Apocalipsă; acest arhetip feminin este cel care relevă adevărul despre femeie în planul duhovnicesc al harismelor revelate. Dacă Hristos este arhetipul divin, iar Cuvântul este formulat de autor ca principiu masculin, femininul este asociat Duhului Sfânt (*Ibidem*, pp. 30-35). În icoana Hodighitria, reprezentare a Întrupării în care Fecioara Maria arată spre Domnul Iisus Hristos drept Calea regăsirii ipostasului uman, „Maica Domnului este locul prezenței Duhului Sfânt, iar Pruncul, locul prezenței Cuvântului; împreună, exprimă Chipul tainic al Tatălui în om” (*Ibidem*,

p. 22). Prin urmare, femeia este cea care, prin maternitatea Fecioarei, oferă un chip uman paternității divine. Tandrețea maternă este mai degrabă oglindirea iubirii Tatălui decât suveranitatea și dreptatea specific bărbătești, adesea aflate în detrimentul iubirii. Paul Evdokimov evocă și perspectiva jungiană asupra chipului, considerând-o foarte relevantă în planul teologic prin faptul că atribuie o funcție profetică chipului omenesc; acesta nu e doar o legătură între model și reproducerea sa, ci și așteptarea deplinătății revelate, „el are funcția profetică a înainte-mergătorului care așteaptă și cheamă Întruparea” (*Ibidem*, p. 75). Pe de altă parte, din perspectivă dumnezeiască, „chipul manifestă dorința lui Dumnezeu de a fi om”. În chipul Mântuitorului se întâlnește tânjirea lui Dumnezeu după om împreună cu cea a omului după Dumnezeu. În cuvintele lui Evdokimov, Hristos este Ființa istorică „în care Dumnezeu și omul se privesc ca într-o oglindă și se recunosc” (*Ibidem*). Chipul lui Dumnezeu în om se exprimă prin ipostas – *imago Dei* și locul comuniunii cu Dumnezeu (*Ibidem*, p. 60). Având puterea de a pătrunde în adâncul inimii, omul își găsește menirea de a-I urma Domnului, pentru a-și regăsi chipul și asemănarea. Însă urmarea lui Hristos nu se manifestă ca *imitatio Christi*, căci imitarea lui Hristos este imposibilă. Reproducerea Chipului are loc tainic, interior, în inima omului: „Curăția inimii este iubirea față de cei slabi care cad». Sufletul mistic se dilată și se deschide în iubirea cosmică, trăiește răul universal, trece prin Ghetsimani și se înalță la o altă vedere, care îl golește de orice judecată: «Cel curățit vede sufletul aproapelui său» (Sfântul Ioan Scărarul), cei ce se aseamănă unul cu celălalt se văd, ochiul omului duhovnicesc nu primește doar lumina, ci răspândește el însuși lumina: «Când cineva îi vede pe toți oamenii buni și când nimeni nu i se pare necurat, atunci se poate spune că are cu adevărat o inimă curată». «De-1 vezi pe fratele păcătuind, aruncă pe umerii lui mantia iubirii tale»” (*Ibidem*, p. 126).

Datorită sensibilității sale, femeia este adesea percepută în mentalul colectiv ca o ființă slabă, cu un psihic labil și numeroase anxietăți. Conform lui Evdokimov, structura sa religioasă este punctul în care femeia este puternică, iar această putere se răsfrânge întotdeauna și asupra bărbatului – Eva a fost ispitită de șarpe nu în calitatea ei de reprezentant al „sexului slab”, ci tocmai pe temeiul calității sale de principiu religios al naturii umane (*Ibidem*, p. 200). Structura religioasă a femeii e cea care face posibil actul integrării viei a stărilor psihice în unitatea sufletului. Arhetipul feminin autentic, al fecioriei și al maternității ca harisme revelate în icoana Maicii Domnului, conține și explică toate formele femininului și, de o importanță notabilă în contemporaneitatea dominată de preeminența masculinului, transcende clișeele „domesticului” despre soții fidele și văduve pioase, dar și tiparele psihologice, biologice sau categoriile prefabricate, precum „tânăra necăsătorită, soție, văduvă, membră a unei parohii, femeie emancipată, femeie fatală sau femeie care a renunțat la plăcerile lumii” (*Ibidem*, pp. 24-30). Autorul atrage atenția că această capcană recurentă în societate poate cauza patologii ce

se erijează în judecăți sănătoase normative.

Urmând modelul relației dintre Hristos și Biserică, existența împreună a bărbatului și a femeii se manifestă ca reciprocitate transparentă. Dacă bărbatul este hristofor, în disponibilitatea de a-și da viața pentru femeia lui așa cum Hristos S-a jertfit pentru Biserică, femeia este pnevmatoforă, în iubirea purtătoare a Duhului Sfânt, în care supunerea față de bărbat nu e o lege, ci o expresie a libertății, „căci unde este Duhul Domnului, acolo este libertatea (II Corinteni 3: 17)” (*Ibidem*, p. 24). Pe de altă parte, Paul Evdokimov constată cum, de-a lungul istoriei, bărbatul face imposibilă comuniunea și reciprocitatea dintre el și femeia percepută ca „formă poetică a absenței” pentru trubaduri și romantici, însemnând „totul la un moment dat” și „nimic în momentul următor” sau „poartă a iadului la [unii – n. n. L. S.] acești” (*Ibidem*, p. 221), ființă careia i se contestă calitatea de a avea suflet, când tocmai sufletul său „rămâne cel mai aproape de izvoarele Facerii” (*Ibidem*, p. 193), când tocmai prin natura sufletului său femeia are chemarea să mântuiască și să apere lumea bărbaților (*Ibidem*, p. 234).

După modelul Maicii Domnului, femeia răspunde prin firea ei invitației slujirii și dăruirii de sine, nu în baza unor funcții sacerdotale, ci a libertății de a zice *fiat* – prin *fiat*-ul Fecioarei, toți oamenii se fac părtași firii divine; călăuză pe calea mântuirii, Maica Domnului este arhetipul Preoției împărătești împlinite prin ocrotirea maternă, nu prin puterea arhierescă, funcție masculină prin excelență. În acest punct, al harismei curăției și a maternității, Maicii Domnului i se aseamănă toți sfinții. Apropiindu-se de Dumnezeu, omul suferă în inima lui ca o mamă pentru întreaga făptură, după chipul iubirii Tatălui.

„În însăși ființa ei, ea [femeia – n. n. L. S.] este legată de ritmurile naturii, în armonie cu ordinea care domnește în univers. Prin acest dar orice femeie este, virtual, mamă și poartă în străfundurile sufletului ei comoara lumii. Prospețimea adevăratei feminități, care deține sensul ascuns al lucrurilor, se degajă din această frază a scriitoarei Kathrin Mansfield: «Când o femeie plimbă un nou-născut, știți cum se apropie vecina și, ridicând vălul de pe căpșorul pruncului, se apleacă strigând: *Dumnezeu să-l binecuvinteze!* Așa îmi vine mie să fac înaintea unei șopârle, sau a gândurilor, sau în fața casei sub clar de lună. Simt mereu nevoia să binecuvintez ceea ce contempul»” (*Ibidem*, p. 233).

Studiul lui Paul Evdokimov îmbină un stil elevat al scriiturii specific literaturii teologice cu frumusețea cuvântului despre Dumnezeu-ziditor și mângâietor. Discursul său are, de altfel, calitatea de a tămădui complexe specifice fiecărui gen, dacă lectura pornește de la o premisă de încredere: disponibilitatea de a valida argumentele evocate. Dar, înainte de toate, cartea poate fi citită, pe de-o parte, ca un apel de statornicire, adresat femeii în firescul ei, de despovărare de capcana mentală a sentimentului de inferioritate, iar, pe de altă parte, ca un apel adresat bărbatului de a abandona legii celei vechi complexul lui Adam (*Femeia pe care Tu mi-ai dat-o...* Facere 3: 12) și de a oferi încredere femeii, singura capabilă, în termenii lui Evdokimov, „să se opună demolării și dezumanizării în care se închide din ce în ce mai mult geniul masculin modern” (*Ibidem*, p. 200), căci, la finalul veacurilor, „orice existență separată va fi desființată, iar unul prin altul, masculinul prin feminin și femininul prin masculin, vor fi *una* în desăvârșita Porumbiță” (*Ibidem*, p. 33).

„Termenul biblic referitor la femeie – *esserkenegdo* – înseamnă un ajutor care să fie în fața lui (Facere 2: 18). Mai interiorizată, mai aproape de rădăcină, femeia se simte în largul ei în limitele ființei sale și se străduiește să-și manifeste darurile pentru a face o simfonie clară și limpede din propria ei persoană. Ea umple lumea cu prezența ei dinlăuntru. Femeia are o complicitate cu timpul, timpul nu «durează» pentru ea, căci poartă în ea mai multă veșnicie, fiindcă poartă viață, prunc” (*Ibidem*, pp. 331-332).

La finalul cărții, în concluzii, la întrebarea sugerată în titlul lucrării, dacă femeia va mântui lumea, Paul Evdokimov oferă un răspuns de o cutezanță pe care doar credința autentică o poate prilejui, în duhul încrederii pe care o aveau Stareții Macarie și Ambrozie ai Optinei sau Sfântul Serafim de Sarov față de taina și slujirea harismatică a femeii. Acești sfinți „ar fi răspuns, **desigur**: «Această slujire ține de harismele ei»” (*Ibidem*, p. 344).

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com